

Poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syyt ja vaikutukset

Ilona Ikäheimo ja Tero Virkki

3/2023

TIIVISTELMÄ

Ilona Ikäheimo ja Tero Virkki: Poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syyt ja vaikutukset

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen opinnäytetyö

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Satu Tiainen ja Esa Vuorinen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyö käsittelee poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syitä ja vaikutuksia. Opinnäytetyössä tutkitaan työttömyyttä kohdanneiden kokemuksia henkilökohtaisella tasolla poliisiksi valmistumisen jälkeisestä työttömyydestä, sen seurauksista ja vaikutuksista ammatilliseen osaamiseen. Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä, tarkemmin sanottuna, teemahaastattelua käyttäen. Tutkimukseen on haastateltu kolmea henkilöä, joilla kaikilla on ollut eri pituiset työttömyysjaksot poliisiksi valmistumisen jälkeen. Haastattelut toteutettiin anonymisti Vaasan pääpoliisiasemalla. Tavoitteena opinnäytetyössä on saada eritoten haastateltavien ääni ja oma henkilökohtainen kokemus aiheesta kuuluviin sekä peilata saatua kokemukseräistä informaatiota jo tutkittuun tietoon ja analysoida tuloksia tilastoja sekä muita julkisia lähteitä käyttäen. Tilastojen ja julkaisujen avulla luodut grafiikat sekä taulukot tuovat lisäarvoa tutkimukseen työllisyys- ja työllistymistilanteen havainnollistamiseksi poliisiorganisaatiossa.

Keskeisimpinä tuloksina työttömyysaika aiheutti epävarmuutta ja epätietoisuutta tulevasta, joka aiheutti vastaajissa myös ahdistusta. Toisena keskeisenä tuloksena kävi ilmi, että työttömyys aiheutti vastaajille normaalin arkirytmien katoamista, joka aiheutti muun muassa univaikeuksia ja ongelmia unirytmien kanssa. Kaikki vastaajat kokivat työttömyyden syyn olleen sen hetkessä huonossa työtilanteessa sekä siinä, että heillä oli tarve saada juuri tietyltä paikkakunnalta töitä. Vain yksi vastaajista oli hakenut töitä kahdelta eri poliisilaitokselta. Haastateltujen poliisien työttömyysajalla (5–7 kk) ei haastatellut kokeneet vielä olleen merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ammatilliseen osaamiseen. Huolta vastaajissa oli aiheuttanut työttömyysaikana tapahtunut siirtyminen sähköisiin esitutkintapöytäkirjoihin. Lisäksi tietojärjestelmien käyttäminen oli aiheuttanut huolta. Töihin päästessään kaikki tutkimuksessa mukana olleet haastatellut työttömyyttä kokeneet poliisit olivat sitä mieltä, että heihin kohdistuneet odotukset olivat maltilliset ja he kokivat pystyvänsä kysymään tarvittaessa apua kaikessa.

Sivumäärä: 37

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 4/2023

Avainsanat: Työttömyys, ammatillinen osaaminen, stressi

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimuksen sisältö ja sen tarkoitus	1
1.2 Tausta	1
1.3 Aiheen rajaus	1
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	2
2.1 Tutkimuskysymykset	2
2.2 Tavoitteet ja keinot	2
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	3
3.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	3
3.2 Haastattelututkimus	4
3.3 Tutkimuksen eettisyys	5
3.4 Aineiston hankinta	7
4 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	8
4.1 Yleistä työttömyydestä	8
4.2 Kirjallisuutta	8
4.3 Tutkimuksia työttömyydestä	10
4.4 Aihealueen julkaisut ja tilastot	11
5 HAASTATTELUT JA NIIDEN TULOKSET	18
5.1 Haastattelukysymykset	18
5.2 Haastattelun toteutus	19
5.3 Haastattelut	19
5.3.1 Vastaaja A	19
5.3.2 Vastaaja B	21
5.3.3 Vastaaja C	23
5.4 Haastattelujen yhteenveto	24
6 POHDINTA	26
6.1 Keskeisten tulosten tarkastelu suhteessa teoreettiseen viitekehykseen	26
6.2 Johtopäätökset	29

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	31
8 ITSEARVIOINTI	32
9 JATKOTUTKIMUS	33
LÄHTEET	35
LIITE 1	38
LIITE 2	39
Taulukko 1 Henkilölukumäärän ja poliisin henkilötyövuosien vertailu valmistuneiden ja työllistyneiden poliisimääriin	14
Taulukko 2 Poliisiorganisaation henkilöstömuutokset tarkastelujaksolla 2019, 2022 ja 2021	15
Taulukko 3 Rikosten määrällinen kehitys	17
Taulukko 4 Haastattelun tulokset	24
Kuvio 1 AMK poliisitutkinnon suorittaneiden työllistymistilanne vuosina 2019-2021	11
Kuvio 2 Poliisien määrällinen kehitys ja valmistuneiden poliisien työllistyminen 2019-2021	12
Kuvio 3 Valmistuneiden poliisien työllistyminen poliisilaitoksittain vuosina 2019, 2020 ja 2021	13
Kuvio 4 Poliisiksi valmistuneiden työllistymisen vertailu muihin AMK tutkinnoista valmistuneisiin (Poliisitilasto, Muut AMK tutkinnot: Suomen virallinen tilasto).....	16

1 JOHDANTO

Yhteiskunnan resursseja käytetään kouluttamaan poliiseja. Rikosten määrä ja poliiseille tulevat tehtävät ovat tilastojen mukaan lisääntyneet. Esimerkiksi Tilastokeskuksen Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan tietoon tulleiden ryöstöjen määrä kasvoi 23,3% vuonna 2022 (2022, 4. vuosineljännes). Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on merkinnyt muutoksia sekä sisäiseen että ulkoiseen Suomen turvallisuusympäristöön. Heijastusvaikutukset ovat tarkoittaneet sitä, että sisäiseen turvallisuuteen on tullut uusia haasteita entisten haasteiden lisäksi (Kolehmainen Seppo, 24.2.2023). Poliisilla riittää siis töitä sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä, mutta poliisivirkojen määrä on silti rajallinen ja työttömyyttä edelleen esiintyy poliisikoulutuksen saaneiden keskuudessa.

1.1 Tutkimuksen sisältö ja sen tarkoitus

Tämän tutkimuksen nimi on: Poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syyt ja vaikutukset. Opinnäytetyössä tutkittiin poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syitä ja sen vaikutuksia ammatilliseen osaamiseen sekä kokemuksia henkilökohtaisella tasolla työttömyydestä ja sen seurauksista.

Opinnäytetyö on suunnattu yleisesti poliisiorganisaatiolle ja se tuottaa uutta kokemukseen perustuvaa informaatiota siitä, mitä syitä haastatellut kokivat valmistumisen jälkeiselle työttömyydelle olevan ja millaisia vaikutuksia se aiheutti henkilötasolla ammatilliseen osaamiseen sekä henkilökohtaisemmin. Samalla tarkoituksena oli löytää niin syille kuin vaikutuksille yhteisiä nimittäjiä. Lisäksi tavoitteenamme on luoda pohjaa mahdollisille jatkotutkimuksille aiheeseen liittyen.

1.2 Tausta

Idea tähän aiheeseen syntyi arkipäiväisestä keskustelusta poliisikoulutukseen sisältyneessä harjoittelussa, kun eräs työkaverimme kertoi poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyysaikansa kokemuksista. Koimme, että kyseistä aihetta oli tarvetta tutkia, sillä aikaisempaa tutkittua tietoa poliisiksi valmistuneiden työttömyydestä ei ole toteutettu. Niin kuin monella muullakin alalla, myös poliisiorganisaatiossa työttömyys ja ensimmäisen virkapaikan saaminen puhututtavat työyhteisössä. Aihe mietityttää erityisesti valmistumassa olevia poliisiopiskelijoita oman kokemuksemme mukaan. Uskomme, että kyseinen aihe tutkimuksen kohteena tuottaa mielenkiintoista informaatiota aiheesta kiinnostuneille.

1.3 Aiheen rajaus

Tutkimuksen kokemuksellinen osuus on toteutettu Pohjanmaan poliisilaitoksen Vaasan pääpoliisi-asemalla ja näin ollen tutkimuksen kvalitatiivisen osuuden painopiste oli Vaasassa. Opinnäytetyömme

antaa pääasiassa tietoa poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syistä ja seurauksista subjektiivisten kokemusten perusteella. Tukena pohdintaan ja nykytilan selvittämiseen on käytetty poliisitoiminnan henkilöstöön liittyviä julkaisuja ja tilastoista saatua dataa sekä teoreettista tietoa eri kirjallisuus- ja tutkimuslähteistä.

Tutkimus ei sisällä salaista materiaalia eikä siinä ole käytetty turvaluokiteltuja aineistoja.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tutkimuksen lähtökohtana oli siihen muodostuneet tutkimuskysymykset. Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena ei ollut niinkään jonkin ongelman kartoitus tai sen selvittäminen vaan valitun aiheen nykytilan selvittäminen ja sen arviointi. Tutkimuskysymyksiksi on valittu joukko kysymyksiä, joihin saaduilla vastauksilla aiheen nykytilan kartoitus oli mahdollista selvittää.

2.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimus pohjautui neljään tutkimuskysymykseen, jotka ovat:

1. Mitä syitä poliisiksi valmistumisen jälkeiselle työttömyydelle on Vaasan pääpoliisiasemalla?
2. Millaisia negatiivisia vaikutuksia poliisiksi valmistumisen jälkeinen työttömyys aiheuttaa ammatilliseen osaamiseen?
3. Minkälaisia henkisiä vaikutuksia poliisiksi valmistumisen jälkeinen työttömyys aiheuttaa?
4. Kuinka eri pituiset työttömyysjaksot vaikuttavat ammatilliseen osaamiseen?

2.2 Tavoitteet ja keinot

Opinnäytetyössä tavoitteena oli saada vastaukset tutkimuskysymyksiin Vaasan pääpoliisiasemalla suoritettujen haastatteluiden perusteella. Tutkimuskysymykset ovat olleet pohjana haastatteluiden suunnittelussa sekä haastatteluissa lopulta esitettuihin kysymyksiin. Tavoitteena opinnäytetyössä oli saada erityisesti haastateltavien ääni ja oma henkilökohtainen kokemus aiheesta kuuluviin. Tämän lisäksi saatua kokemusperäistä informaatiota on peilattu jo tutkittuun tietoon sekä kirjallisuuslähteisiin. Lisäksi taustatietona tutkimuksessa on käytetty julkaisuja ja tilastoja indikoimaan ilmiön yleisyyttä poliisiorganisaatiossa sekä vertaamalla ilmiötä muiden ammattikorkeakoulualojen tilanteeseen. Tilastoja on käytetty myös indikoimaan poliisiorganisaation henkilöstömäärien kehittymistä ja rekrytointeja

sekä rekrytointien mahdollistavia tekijöitä, kuten poliisiorganisaatiolle budjetoidun rahoituksen kehittämistä. Saadun informaation perusteella muodostettiin selvitys ja arvio aiheemme nykytilasta.

Haastatteluiden avulla analysoitiin kerättyjä subjektiivisia kokemuksia teoreettiseen ja jo tutkittuun tietoon. Lähteenä tutkimuksessa on käytetty muun muassa Jani Pesosen vuoden 2010 Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyöhön ”Työttömyyden vaikutus mielenterveyteen” sekä Niina Leinosen vuoden 2010 sosiologian Pro gradu tutkielmaan työttömyyden kokemuksista ”Aikaa olis, rahaa ei”. Kirjallisuus lähteenä työttömyyteen liittyen on käytetty Anssi Ylirönnin vuoden 2019 teosta ”Valintamme ei kohdistunut sinuun” ja Sari Näreen ja Lena Näreen vuoden 2022 teosta ”Työttömyys Satuu”. Pohdintaosuudessa pureuduttiin eri lähteistä saadun informaation ja kokemukseräisen informaation yhtäläisyyksiin sekä eroavaisuuksiin.

Koska tästä tutkimusaiheesta ei ole tehty poliisiorganisaatiossa aiempia tutkimuksia on tavoitteena, että tämä opinnäytetyö toimisi lähtölaukauksena aiheelle. Opinnäytetyön tavoitteena on antaa mahdollisuutta ja inspiraatiota lähteä tekemään myös jatkotutkimuksia tähän aiheeseen liittyen, jotta aiheetta tutkittaisiin eri näkökulmista jatkossa enemmän.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa kerrotaan tutkimusmenetelmästä, jota on käytetty tässä opinnäytetyössä. Käymme läpi kvalitatiivista tutkimusmenetelmää sekä avaamme sen valikoitumisperusteita. Lisäksi kuvataan tutkimuksen eettisyyttä ja sen toteutumista tässä tutkimuksessa. Luvussa tarkastellaan myös haastattelututkimusta aineistonhankintamenetelmänä sekä muita tutkimuksessa käytettyjä aineistonhankintamenetelmiä.

3.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa keskitytään pieneen määrään tapauksia ja niitä analysoidaan tarkasti (Eskola & Suoranta 1998, luku Laadullisen tutkimuksen määrittelyä, luettu 13.12.2022). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuvataan siis aineistoa ja analyysia. Verrattuna kvantitatiiviseen tutkimukseen kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei käytetä numeraalisia kuvauksia. Haastateltavia etsittäessä, löytyi kolme kriteerit täyttävää henkilöä, jotka olivat kokeneet työttömyyttä poliisiksi valmistumisensa jälkeen. Tutkimuksessa päädyttiin haastattelemaan näitä kolmea henkilöä. Määrä koettiin sopivaksi ja riittäväksi, sillä määrä mahdollisti tarkan analysoinnin haastatteluiden perusteella kerätystä aineistosta. Lisäksi näiden kolmen henkilön valmistumisaika poliisiammattikorkeakoulusta ja kokema työttömyysaika kohdistui vuosille, joista oli saatavilla julkaisuja ja tuoretta tilastollista materiaalia.

Laadullisessa tutkimuksessa aiheen rajaus on tärkeää. ”Laadullinen aineisto on periaatteellisesti loppumatonta, tulee keskeiseksi aineiston mahdollisimman tarkka rajaus.” (Eskola & Suoranta, 1998, luku Aineiston rajaus, luettu 13.12.2022.) Esimerkiksi liian isolla aineiston määrällä tulee haasteelliseksi tuottaa tutkimus, joka on tarkoituksen mukainen ja pysyvä valitussa aiheessa. Jo suunnitteluvaiheessa tekemällä oikeanlaisella aiheen rajauksella, tämä asia helpottuu. Ennako-oletuksena oli, että tutkittavasta aiheesta voisi saada todella laajan, joka taas voisi aiheuttaa ongelman aineiston käsitteilyssä ja analysoinnissa. Näin ollen oli syytä rajata aihe poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden vaikutuksiin sekä sen syihin, jotta aineisto ei kasva liian suureksi. Ennako-oletus myös kävi toteen, sillä tutkimustyön aikana löytyi tutkittavan aiheen ympäriltä merkittävä määrä jatkotutkimusaiheita, jotka esitellään kappaleessa 9.

Molemmissa tutkimusmenetelmissä on niiden vahvuudet sekä heikkoudet. Ottaen huomioon tutkimusaiheen sekä sen tavoitteet, koettiin, että paras vaihtoehto oli käyttää kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tavoitteena oli saada subjektiivisia kokemuksia työttömyyteen liittyen ja niiden perusteella tutkia millaisia vaikutuksia työttömyydellä on ollut sekä mitkä asiat tähän työttömyyteen ovat vaikuttaneet. Tästä syystä laadullinen tutkimusmenetelmä oli toimivampi. Määrällinen tutkimusmenetelmä ei tukenut tavoitetta, joten valittiin laadullinen tutkimusmenetelmä.

3.2 Haastattelututkimus

Tässä tutkimuksessa on käytetty pääasiallisena aineistonhankintamenetelmänä haastattelua. Haastattelussa tutkija osallistuu itse vuorovaikutteisesti aineiston tuottamiseen (Jyväskylän yliopisto 2021, Haastattelu, luettu 20.12.2022). Haastattelu ei kuulu ainoastaan kvalitatiiviseen tutkimukseen, vaan sitä voidaan yhtä hyvin käyttää kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä (Eskola & Suoranta 1998, luku Haastattelu, luettu 15.12.2022).

Tarkemmin sanottuna tutkimuksessa käytetään teemahaastattelua, joka on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelukysymykset ovat kaikille samat, mutta siinä ei käytetä valmiita vaihtoehtoja, vaan tarkoituksena on, että haastateltava vastaa kysymykseen omin sanoin. (Eskola & Suoranta 1998, luku Haastattelu, luettu 15.12.2022.) Tämä tarkoittaa sitä, että haastattelussa on jokin näkökohta, joka on lyöty lukkoon (Hannila & Kyngäs 2008, 3). Ottaen huomioon tutkimuksemme aiheen ja haastateltavien määrän halusimme, että haastateltavat pääsivät vastaamaan avoimesti ja omin sanoin kysymyksiin, joten kysymyksissämme emme käyttäneet valmiita vastausvaihtoehtoja. Tavoitteena oli saada haastateltavilta kattavia vastauksia muun muassa työttömyyden aiheuttamiin henkisiin vaikutuksiin, joten valmiit vastausvaihtoehdot eivät olisi tukeneet tätä tavoitetta. Haastateltavien vapaalle puheelle annettiin tilaa, kuitenkin niin, että valikoidut teemat kysymyksineen käytiin läpi kaikkien haastateltavien kanssa.

Teemahaastattelua käytetään silloin, kun halutaan selvittää vähän tiedettyjä asioita tai aiheita. Tällainen haastattelu sopii erityisesti silloin tutkimusmenetelmäksi, kun ei ole tiedossa, millaisia vastauksia tullaan saamaa sekä, kun halutaan saada vastaukset yksilön omaan kokemukseen perustuen eli toisin sanoen henkilöiden subjektiivisiin kokemuksiin. Teemahaastattelussa kohdennetaan haastattelu tiettyihin aihepiireihin. Tyypillistä teemahaastatteluissa onkin se, että haastateltavilla on kokemuksia samankaltaisista asioista tai tilanteista. Teemahaastattelulla pystytään tutkimaan henkilön ajatuksia, tunteita, kokemuksia ja myös sanatonta kokemustietoa. (Hannila & Kyngäs 2008, 3.)

Haastattelukysymykset laadittiin tutkimuskysymyksiensä pohjalta. Haastattelukysymykset lähetettiin haastateltaville etukäteen, jotta haastateltavat pystyivät valmistautumaan etukäteen haastatteluun. Haastattelutilanteessa kaikki haastateltavat myös kertoivat valmistautuneensa haastatteluun etukäteen lähetettyjen kysymysten pohjalta. Haastattelu aloitettiin kysymyksellä, kuinka pitkä työttömyysjakso heillä oli ollut, minkä jälkeen lähdettiin syventymään tutkittavaan aiheeseen. Haastattelun päällimmäisenä tarkoituksena oli saada selville haastateltavien kokemuksen työttömyysajan vaikutukset haastateltavien henkilöiden ammatilliseen osaamiseen sekä henkiseen hyvinvointiin. Lisäksi halusimme saada selville haastateltavien mielipiteen siihen, että kuinka pitkän työttömyysajan tulisi olla, jotta se alkaisi vaikuttamaan negatiivisesti ammatilliseen osaamiseen. Haastatteluilla oli tarkoitus saada haastateltavien subjektiivinen näkemys tutkittavaan aiheeseen ja näin ollen verrata haastateltavien vastauksia toisiinsa ja analysoida niitä.

Haastattelussa ollaan vuorovaikutustilanteessa, jolloin haastattelun molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Haastattelu on näin ollen niin sanottua normaalia elämää, joten kaikki normaalit sekä fyysiset että sosiaaliset kommunikaatioon liittyvät seikat vaikuttavat haastattelutilanteeseen. (Eskola & Suoranta 1998, luku Haastattelu, luettu 15.12.2022.) Haastatteluihin valmistautuminen vaati ennalta tapahtunutta huolellista perehtymistä aiheeseen sekä haastateltavien tilanteen tuntemista. Lisäksi haastateltavien löytyminen samalta työpaikalta teki haastattelutilanteesta turvallisen kaikille osapuolille. Koimme jokaisen haastattelun olevan molemmille osapuolille luontainen sekä helppo tilanne, joka vaikutti mielestämme positiivisella tavalla haastattelun kulkuun ja lopputulokseen.

3.3 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksellista työtä tehtäessä on aina otettava huomioon eettiset tekijät. Se tarkoittaa, että tutkimuksen on aina oltava luotettava ja eettisesti hyväksyttävä. Asia on erityisen huomionarvoista silloin, kun tutkimuksen kohteena on ihminen. (Soininen 1995, 129.)

Tutkimuksessa täytyy noudattaa ihmisarvon kunnioittamisen periaatetta. On väärin aiheuttaa vahinkoa tai loukata tutkittavaa riippumatta tutkimuksen sisällöstä tai sen tarkoituksesta. Tutkimuksen eetti-

syttä tarkastellessa voidaan käyttää kahta lähtökohtaa, jotka ovat seuraamuseettiset ja velvollisuuseettiset lähtökohdat. Teon sallittavuus seuraamuseettisesti tarkoittaa sitä, että tekoa tarkastellaan sen seurauksia arvioiden. Velvollisuuseettisen lähtökohdan mukaan tekoa arvioidaan sen oikeellisuuden tai vääryyden kannalta niin, että se voidaan ratkaista jonkin kiinteän normin tai säännön mukaan seurauksista välittämättä. (Eskola & Suoranta 1998, luku Eettiset kysymykset, luettu 16.12.2022.)

Koska tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen ja tarkemmin haastattelututkimus, oli tärkein asia varmistaa haastateltavien suostumus tähän tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuvilta haastateltavilta kysyttiin ensin suullisesti, että olisiko heillä kiinnostusta osallistua tutkimukseemme. Tämän jälkeen heille kerrottiin tutkimuksen aiheesta tarkemmin sekä millaisesta haastattelusta on kyse. Haastateltaville kerrottiin myös eettisistä tekijöistä, joiden mukaan heillä on oikeus pysyä nimetömänä tai kokonaan anonyyminä. Ensin haastateltavilta saatiin suullinen suostumus tutkimukseen. Tämän jälkeen heiltä pyydettiin vielä kirjallinen suostumus ennen haastatteluja.

Tässä tutkimuksessa haastateltavilta ei ollut tarkoitus kerätä minkäänlaisia henkilötietoja vaan pelkästään kokemukselliset vastaukset tutkimuksen aiheeseen. Haastattelujen lopuksi jokainen haastateltava sai läpi käydä vastauksensa ja pyytää tarvittavia korjauksia sekä arvioida sitä, onko heitä tunnistettavissa. Tutkimuksessamme haastateltavien anonymiteettisyys otettiin huomioon. Huomioon otettiin poliisilaitoksen koko, jossa haastattelut suoritettiin. Riski siihen, onko haastateltavat tunnistettavissa haastatteluvastauksiensa perusteella, arvioitiin hyvin pieneksi, sillä anonymiteetti pyrittiin myös varmistamaan käyttämällä haastateltavista tunnisteita A, B ja C. Lisäksi haastateltavat saivat itse tarkistaa omat vastauksensa ja vastauksissa tuotiin esille vain se, mitä he itse halusivat kertoa.

Haastateltavien suostumus tutkimukseen osallistumiseen voi olla vapaamuotoinen. Suostumuksen ilmoittaminen joko kirjallisesti tai suullisesti on mahdollista. Lisäksi suostumus haastatteluun voi ilmetä haastattelun kysymyksiin vastaamalla, mikäli vastaajaa on tiedotettu tarpeeksi selkeästi haastattelun kysymysten tarkoituksesta. Mikäli haastattelussa kerätään jonkinlaisia arkaluontoisia tietoja, on tarkoituksenmukaista tällöin saada suostumus haastatteluun kirjallisena. (Kananen 2017, 192-193.)

Tutkimukseen osallistuville tulee antaa aina tutkimuksen tekijän tai tekijöiden yhteystiedot. Lisäksi tutkimukseen osallistuville henkilöille täytyy kertoa, mihin heidän antamia tietoja aiotaan käyttää ja miten näitä tietoja käsitellään. Ilmoitukset täytyy tehdä ymmärrettävästi niin, että jokainen tutkimukseen osallistuva käsittää asian aidosti. (Kananen 2017, 193-194.) Tässä tutkimuksessa olleille haastateltaville annettiin ennen haastatteluja tutkijoiden yhteystiedot ja heitä informoitiin tutkimuksen ohjaavista opettajista. Ennen haastatteluja kerrottiin ja myös haastattelun yhteydessä, mihin heidän antamia tietoja käytetään ja kuinka niitä käsitellään. Haastatteluilla kerättyä aineistoa käsiteltiin luottamuksellisesti. Aineistot hävitettiin heti tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

3.4 Aineiston hankinta

Tässä laadullisessa tutkimuksessa käytettiin perinteiseen tapaan haastattelua pääasiallisena aineistonhankintamenetelmänä. Haastattelu on käytetyimpiä tiedonkeruumuotoja kvalitatiivisessa tutkimuksessa (Hirsjärvi & Hurme 2000, luku Haastattelun edut ja haitat, luettu 10.1.2023). Tutkimuksessa haastateltiin kolmea eri henkilöä, jotka ovat nimetty kirjaimin A, B ja C varmistaen heidän anonymiteettinsä. Kaikki haastateltavat työskentelivät poliisiorganisaatiossa ja kyseiset haastateltavat valikoituivat tähän tutkimukseen, koska jokainen heistä on ollut työttömänä poliisiksi valmistumisen jälkeen.

Teoreettiseen viitekehykseen aineisto on kerätty julkisista poliisihallinnon julkaisuista, Tilastokeskuksen julkaisuista, valtionhallinnon julkisista lähteistä, tutkimuksista sekä kirjallisuudesta, jotka käsittelevät työttömyyttä sekä sen aiheuttamia henkisiä vaikutuksia. Näiden avulla pystyttiin käsittelemään aihetta sekä haastateltavien antamien vastauksien sisältöä syvällisemmin sekä monipuolisemmin. Tavoitteena oli löytää mahdollisia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia verrattaessa haastatteluiden tuloksia teoreettisen viitekehykseen.

Tilastoja voidaan käyttää tutkimuksessa monin eri tavoin. Tilastotauluista poimittujen lukujen avulla voidaan taustoittaa tutkimuskohdetta. Tilastojen avulla voidaan esimerkiksi paikantaa jonkin asian ajallisia muutoksia tai voidaan perustella valittua tutkimuksen kohdetta. Näin ollen tilastotieto toimii taustatietona ja varsinainen empiirinen aineisto on muu laadullinen tai määrällinen aineisto, jota analysoidaan tutkimuksessa. (Tampereen yliopisto, tietoarkisto, tilastot tutkimuksessa, luettu: 1.2.2023.) Vaikka tämä tutkimus perustuu pääasiassa teemahaastatteluilla hankittuun aineistoon, koettiin, että aiheeseen liittyvät tilastot sekä julkaisut antavat tutkimuksen lopulliseen tulokseen tarpeellista tietoa aiheen ympäriltä. Näin ollen etsimme ja haimme aiheemme kannalta tarpeelliseksi katsomiamme tilastoja sekä dataa, joiden pohjalta loimme erilaisia grafiikoita sekä taulukoita kuvastamaan saatua informaatiota. Luomamme grafiikat ja taulukot toimivat taustatietona varsinaiselle aiheellemme. Kaikki tutkimuksessa ilmi tuotu data ja eri tilastoista kerätty lähdeinformaatio on julkista.

Hankkimamme tilastot antavat tietoa Poliisiammattikorkeakoulun suorittaneiden työllistymisestä. Vertailun vuoksi on selvitetty myös muiden alojen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistymistä vuoden sisällä valmistumisestaan. Vertailun avulla voimme havainnollistaa valmistumisen jälkeisen työttömyyden yleisyyttä poliisiorganisaatiossa sekä sitä, että missä suhteessa työttömyyttä esiintyy poliisiorganisaatiossa verrattuna muihin aloihin. Hankkimamme datan avulla loimme myös grafiikkaa kuvastamaan poliisin henkilöstömäärää, niiden muutoksia sekä valmistuneiden työllistymistä virkapaikoittain poliisiorganisaatiossa. Lisäksi selvitimme poliisiorganisaation rahoituksen vaikutusta poliisivirkojen määrän kehitykseen. Dataa hankimme myös rikosten määrästä sekä niiden määrän muutoksista Suomessa. Vaikka rikosten määrä ei suoranaisesti liity aiheeseemme, voidaan rikosten määrällisellä

kehityksellä kuvastaa myös poliisien määrällistä tarpeen kehittymistä, joka on puolestaan liitännäinen työllistymiseen poliisiorganisaatiossa.

4 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkimuksessa on käytetty teoreettisena viitekehystenä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, työttömyyteen liittyviä tutkimuksia sekä julkishallinnon ja poliisiorganisaation tilastoja ja julkaisuja. Työttömyyttä käsittelevissä tutkimuksissa keskityttiin löytämään tutkimuksia, jotka käsittelevät pääasiassa työttömyydestä aiheutuvia henkiseen hyvinvointiin liittyviä vaikutuksia. Kirjallisuudeksi valikoitui työttömyyttä monipuolisesti käsittelevä teos sekä työttömyyden stigmaa kyseenalaistava teos. Molemmissa kirjoissa käsitellään työttömyyteen liittyviä erilaisia vaikutuksia, jonka vuoksi teokset valikoituivat teoreettiseen viitekehykseen lähteiksi. Taustatietona tutkimukseen ja aiheen nykytilan selvittämiseen on käytetty julkisista lähteistä saatavia julkaisuja ja tilastoja.

4.1 Yleistä työttömyydestä

Työttömyydellä saatetaan tarkoittaa eri asioita riippuen yhteydestä, missä sitä käytetään. Tilastokeskuksen mukaan työtön on henkilö, joka etsii töitä sekä on valmis ottamaan kahden viikon sisällä vastaan työn löydettyään sen. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työtön tarkoittaa työtä vailla olevaa henkilöä, joka on ilmoittautunut työvoimahallinnon rekisteriin työnhakijaksi. (Tilastokeskus, Tilastojen ABC, 5.5.) Tässä opinnäytetyössä työttömyyden termiä on käytetty vapaamuotoisemmin erityisesti haastatteluosuudessa kuin mitä edellä mainitut määritelmät työttömyydestä ovat.

Pitkäaikaistyöttömillä tarkoitetaan työttömiä, joiden työttömyys on yhtäjaksoisesti kestänyt yli vuoden ajan. Pitkäaikaistyöttömyys on yleensä erityisesti ikääntyneiden sekä matalan koulutustason omaavien henkilöiden ongelma. Pitkäaikaistyöttömyys onkin vakava ongelma, koska pitkään jatkuessaan työttömyys aiheuttaa usein sitä, että työttömän ammattitaito heikentyy sekä työtön on suuressa vaarassa syrjäytyä työmarkkinoilta lopullisesti. Lisäksi on havaittu, että työttömyyden pitkittyessä into hakea töitä vähenee. Jatkuva epäonnistuminen työnhaussa voi lannistaa työtöntä niin paljon, että hän voi kokea koko työnetsinnän olevan turhaa. Tällainen ilmiö luokitellaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa piilotyöttömyydeksi. Pitkäaikaistyöttömyyttä on pyritty lieventämään ja pyritään lieventämään aktiivisilla työvoimapolitiittisilla palveluilla, koulutuksella, valmennuksella ja muilla työllisyystoimilla. (Tilastokeskus, Työmarkkinatilastot, 5.7 Pitkäaikaistyöttömyys.)

4.2 Kirjallisuutta

Anssi Ylirönnin vuonna 2019 julkaisemassa teoksessa ”Valintamme ei kohdistunut sinuun” käsitellään työttömyyttä monipuolisesti. Kirjan tarkoituksena onkin tarjota aiheesta kokonaiskatsaus pureutumalla

työttömyyden ilmiöön sosiaalisia, psykologisia, yhteiskunnallisia ja historiallisia ulottuvuuksia hyödyntäen. Työttömyys ei ole vain toimeentuloon vaikuttava ongelma. Työttömyys on myös eksistentiaalinen ongelma. Työttömyys on siis tila, joka käy ihmisenä olemisen juuriin ja nostaa esiin kysymyksen olemassaolon mielestä ja tarkoituksesta. Työttömyyden vaikutukset heijastuvat myös yksilön minäkuvaan ja myös siihen, kuinka muut suhtautuvat häneen. (2019, 103.)

Muiden ihmisten toimesta yksilön työttömyyteen saatetaan reagoida vaivaantuneesti, myötätuntoisesti, sääliittelevästi, pilkallisesti tai peitellyn halveksuvasti. Työtön henkilö joutuukin määrittelemään itseään sen perusteella, että mitä hän ei ole eikä sen perusteella mitä hän on. Henkilö voi kokea joutuvansa selittelemään työttömyytensä syitä tai vakuuttamaan, että hän kyllä hakee koko ajan töitä. Työttömyys onkin normista poikkeavaa, joka tekee henkilöstä, joka on työtön, jollain tapaa epäilyttävän. (Ylirönni 2019, 103.) Nykypäivänä yhteiskunnassamme sukujuuret, uskonto, rotu ja kansallisuus ovat ainakin jossain määrin menettämässä asemaansa keskeisenä kunkin identiteetin ainesosina. Sen sijaan työn merkitys identiteettiin on vahvistunut. (Ylirönni 2019, 105.)

Sari Näreen ja Lena Näreen vuonna 2022 julkaisemassa teoksessa ”Työttömyys sattuu – Arjen kamppailuja työllistämistoimien rattaissa” käsitellään työttömyyttä kyseenalaisten käsitystä siitä, että työttömiä pidetään laiskoina työn välttelijöinä ja pureudutaan siihen, miltä tuntuu menettää työnsä sekä hakea työtä vuodesta toiseen. Työn menettäminen rikkoo usein konkreettisesti normaalin elämän arjen lineaarisuuden, juonellisuuden ja rytmin. Mitä vakaampi arjen rytmi on ollut aikaisemmin, ja mitä enemmän se on tuonut turvaa, sitä traumaattisemmalta työn menetys saattaa tuntua. Trauma murtaa mielessä sen järjestystä ja jatkuvuutta. Työttömyydessä ajan käsitys tai ennemminkin ajan tiedostaminen ja sen järjestys muuttuu liminaalisuudeksi. Tämä tarkoittaa sitä, että tieto ajanjakson päättymisestä jää hämärän peittoon niin kauaksi aikaa kuin tietoa tulevasta työpaikasta ei ole. (2022, luku Työllistämistoimien rattaissa, luettu 3.1.2023.)

Ensisijaisesti työttömyys tarkoittaa työttömäksi joutuneelle torjutuksi tulemisen tunnetta. Sen toistuminen saattaa tarkoittaa sitä, että henkilön usko itseensä hiipuu. Henkilön on ponnisteltava saadakseen luotua itsestään hyvää vaikutelmaa, vaikka se herättäisi henkilössä itsessään epäilyksen. Jatkuva pelko sekä stressi lamaannuttavat henkisesti sekä fyysisesti. Itsessä tapahtuvia hitaita muutoksia ei ole varaa huomata. Myös itsetunto, osaaminen ja usko itseensä murenevat pikkuhiljaa. Monelle työttömyys aiheuttaa stressitilan ja pitkittyessä tämä heikentää terveyttä ja mahdollisesti johtaa myös masennukseen. Huoli taloudellisesta pärjäämisestä voi täyttää helposti mielen. Pahimmillaan taloudelliset huolet haittaavat jopa toimintakykyä. Köyhyys on keskittynyt pitkäaikaistyöttömiin sekä nuorempiin ikäluokkiin. (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 3.1.2023.)

Työttömyyden aiheuttaa sosiaalista köyhtymistä. Sen katsotaan olevan tärkeä tekijä sellaisessa kier-teessä, jossa tarkoitetaan sosiaalisen köyhtymisen periytymistä. Verkostoon kuulumisen tunne, ver-taisuus ja erilaisten ryhmien jäsenyydet ovat tarpeellisia itsensä rakennuspuita, nostavat ihmisen itse-kunnioitusta ja edesauttavat tulemista tunnistetuksi. Sosiaalinen pääoma ja erityisesti verkostoitumi-nen helpottavat työllistymistä. Tuttavuudet helpottavat saamaan tietoa ja informaatiota työtarjouksista sekä mahdollisuuksista. (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 3.1.2023.)

Selviytyminen työttömäksi joutuessa ilman minkäänlaisia henkisiä haavoja vaatii resilienssiä, psyyk-kistä palautumis- ja selviytymiskykyä. Näitä kykyjä edesauttavat hyvä itsetunto, ongelmanratkaisu-kyky, taito säädellä omia tunteita sekä kyky hyvään vuorovaikutukseen. Tämän taustalla on siis mah-dollisuus ja kyky siihen, mikä työttömyydestä aiheutuneesta traumassa heikkenee. Toipuessa työttö-myyden aiheuttamasta traumasta tarvitaan yhteyden luomista toisiinsa uudelleen. Tähän keinoina voivat olla erilainen puuhastelu sekä harrastuksiin paneutuminen. (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 3.1.2023.)

4.3 Tutkimuksia työttömyydestä

Pro gradu tutkielmassa työttömyyden kokemuksista ”Aikaa olis, rahaa ei” Niina Leinonen käsittelee kokemuksia työttömyydestä. Vastausten perusteella työttömyyden positiivisista kokemuksista, työttö-myydestä löytyi myös hyviä puolia. Hyvistä puolista löytyi viisi kategoriaa, joita kaikkia yhdisti aika, ajan saaminen ja kiireettömyys. Hyviä puolia käsittelevissä vastauksissa oli valtaosassa avainase-massa aika ja ajan saaminen muuhun kuin työntekoon liittyen. Työttömyyden hyvät puolet jakaan-tuivatkin vapaa-aikaan, hyvinvointiin, tulevaisuuden pohdintaan ja opiskeluun sekä harrastuksiin ja liikuntaan. Suurimmalta osin vastaukset liittyivät ajan saamiseen itselle, perheelle ja kodille sekä omaan hyvinvointiin. Vastauksista painottui myös kolmasosa opiskelujen, tulevaisuuden ja mahdolti-suuksien pohdiskeluun. Pienimpänä vastauksissa nousseista kategorioista oli harrastuksiin ja liikun-taan painottuvat vastaukset. (2010, 67.)

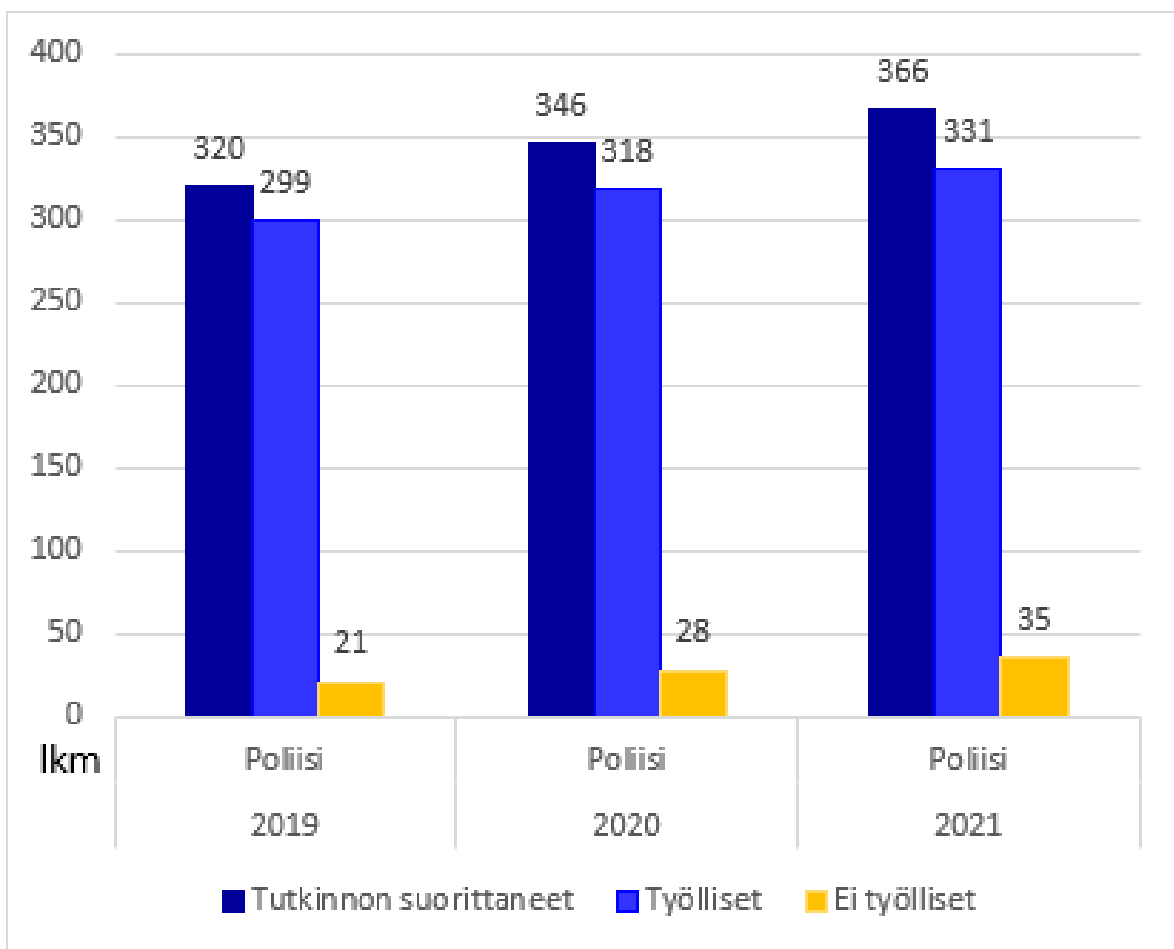
Pesosen opinnäytetyönä tekemän tutkimuksen mukaan työttömyydellä on sekä positiivisia että nega-tiivisia vaikutuksia ihmisten mielenterveyteen. Haastateltavien mukaan aluksi työttömyydestä herää kaikki negatiiviset asiat sekä häpeän tunne. Joillekin työttömyys voi kuitenkin tuntua helpotukselta, mikäli ei ole viihtynyt työssään ja näin ollen avautuu mahdollisuus kouluttautua esimerkiksi uuteen ammattiin. Kun vastaajat olivat olleet jonkin aikaa työttöminä, niin arvostus vapaa-aikaa kohtaan oli lisääntynyt, mikäli henkilöllä oli sellaisia harrastuksia, joita tykkää harrastaa. Toisaalta monille juuri työ on ollut harrastus ja suurin asia elämässä. Kun tämänkaltainen henkilö joutuu työttömäksi, lähtee hänen elämältään pohja, jolloin alttius masentuneisuuteen on suurempi. Työllä koetaan olevan suuri vaikutus ihmisen jaksamiseen ja mielenterveys ongelmiin. (2010, 22.) Työ sekä oleminen työelä-mässä mukana on ensisijainen normaalin elämäntulon muoto. Työikäisten ihmisten elämäntulkua ja

kaarta on muuttanut koulutusuran pidentyminen, työttömyysjaksot sekä työttömyyssuhteiden rikko-
naisuus. (Leinonen 2010, 21.)

Pesosen tutkimukseen osallistuneista moni kärsi työttömäksi jäätyään ensimmäisten kuukausien ajan stressireaktioista, kuten univaikeuksista sekä fyysisistä vaivoista. Viidesosa vastanneista oli vielä krii-
sissä vuoden tai kahdenkin kuluttua. Tutkimusten mukaan työn menettämisestä tai työttömyyden pit-
käaikaisia seurauksia ovat sosiaalisen aseman lasku, ajankäyttöongelmat, taloudelliset ongelmat, ter-
veydentilan lasku, henkisen hyvinvoinnin ja elämänlaadun heikentyminen. (Pesonen 2010, 23.)

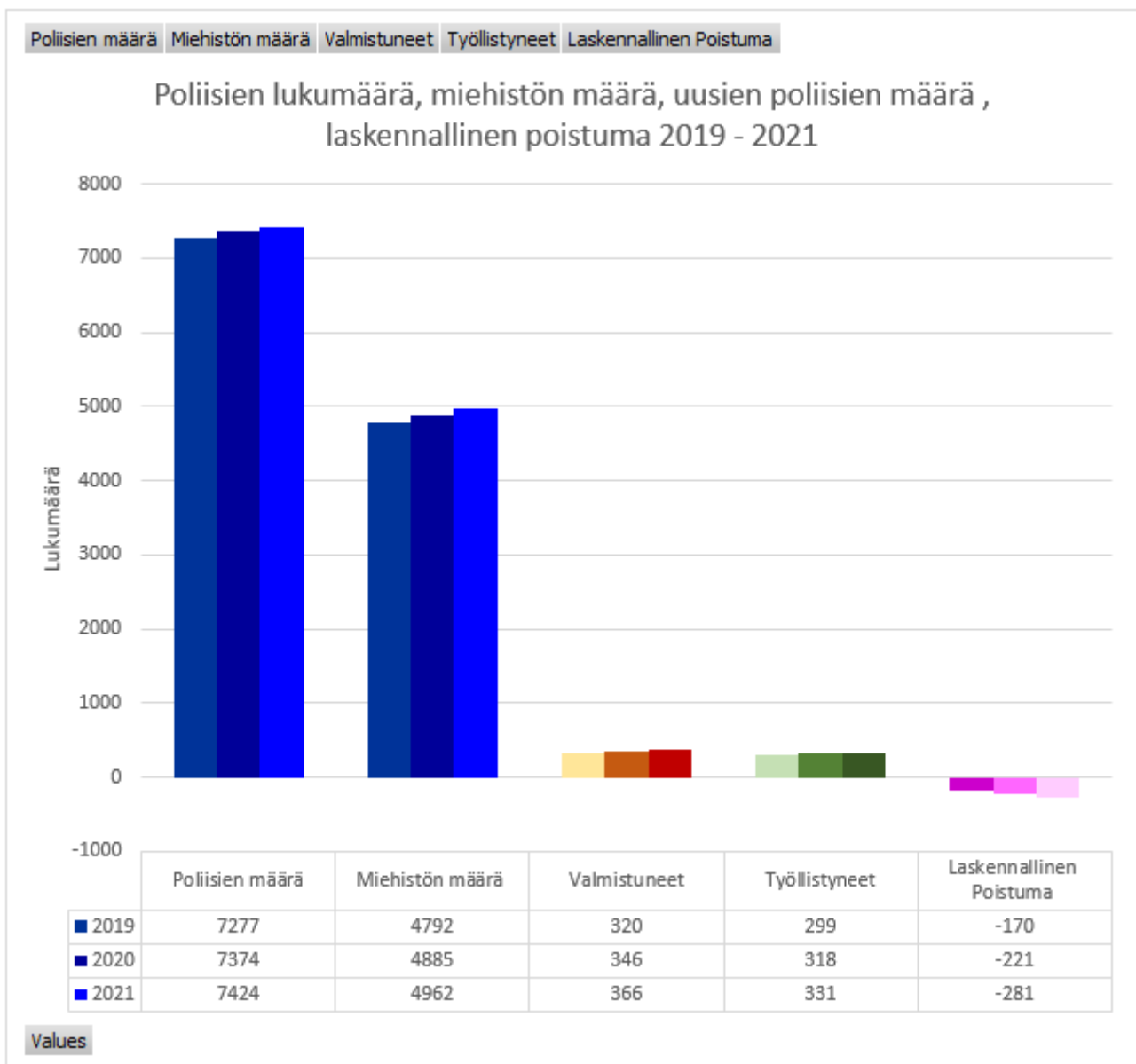
4.4 Aihealueen julkaisut ja tilastot

Poliisin toimintaa koskevat tilastot on poimittu poliisi.fi-sivustolta Poliisitoiminnan ohjaus ja seuranta
osiosta. Tutki hallintoa –palvelun kautta on saatu henkilöstötilastoja poliisilaitoksittain. Suomen viralli-
nen tilasto (SVT) sivustolta on saatu muista ammattikorkeakouluista (AMK) valmistuneiden koulutusti-
lastot, joissa käy ilmi sijoittuminen koulutuksen jälkeen. Tilastojen dataa on yhdistetty siten, että ver-
tailukelpoista dataa on saatu samaan taulukkoon ja grafiikkaan. Dataa on kerätty Poliisihallituksen
tilinpäätös ja toimintakertomuksesta sekä poliisin henkilöstötilinpäätöksestä. Myös muita julkisia läh-
teitä on hyödynnetty kuten Sisäministeriön ja Valtionvarainministeriön julkaisuja.

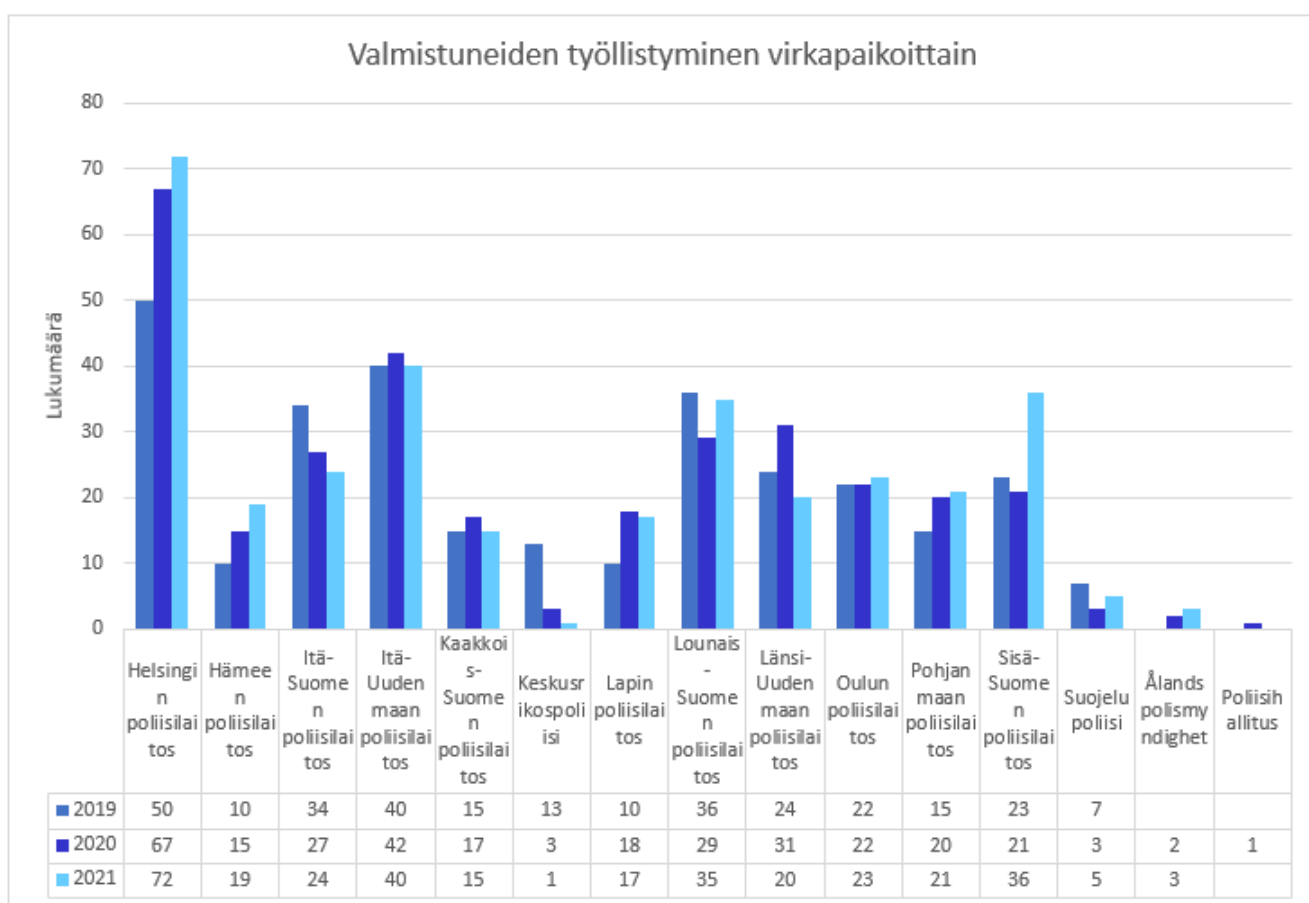
Kuvio 1 AMK poliisitutkinnon suorittaneiden työllistymistilanne vuosina 2019-2021

Poliisiammattikorkeakoulun tuottaman tilastodatan valmistuneiden työllistymisen perusteella tehdystä grafiikasta (Kuvio 1) käy ilmi, että vuonna 2019 tutkinnon on suorittanut 320 henkilöä ja heistä työllistynyt 299 henkilöä. Näin ollen ei-työllistyneitä valmistuneita poliiseja on ollut tilastointihetkellä 21, joka tarkoittaa, että 6,6 % ei työllistynyt vuonna 2019 tutkinnon suorittaneista. Vastaava luku on 28 vuonna 2020 valmistuneiden osalta ja 35 vuonna 2021 valmistuneissa. Tämän perusteella ei-työllisten lukumäärä on lisääntynyt vuodesta 2019 vuoteen 2021. Toisaalta myös tutkinnon suorittaneiden määrä on kasvanut joka vuosi 2019-2021 välillä. Vuonna 2021 ei-työllistyneiden määrä on 9,6 % tutkinnon suorittaneista, joten prosentuaalisesti ei-työllistyneiden määrä on myös kasvanut. Grafiikkaa tulkitessa täytyy ottaa huomioon, että työllisten luku kertoo vain ne henkilöt, jotka ovat työllistyneen poliisiorganisaatioon. On tietenkin mahdollista, että tutkinnon suorittanut on työllistynyt myös muun alan töihin.

Kuvio 2 Poliisien määrällinen kehitys ja valmistuneiden poliisien työllistyminen 2019-2021

Kuvio 2 data on yhdistelmä Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021 taulukon 26: Henkilöresurssit, kerätystä tiedoista ja poliisiammattikorkeakoulun poliisitutkinnosta valmistuneiden työllistymistilastoista. Grafiikassa esitetään poliisien määrä, miehistön määrä, poliisiksi valmistuneiden määrä sekä valmistuneista työllistyneiden määrä. Lisäksi grafiikassa on laskennallinen poistuma lukuina. Poliisien määrällä tarkoitetaan kaikkia poliiseja. Miehistö kuvaa poliisissa työskenteleviä poliiseja eli lukuun ei oteta alipäällystä, päällystä ja päälliköitä. Miehistön luku on tuotu erikseen esiin grafiikassa, koska juuri valmistuneet poliisit työllistyvät yleisesti ottaen miehistöön. Grafiikasta nähdään, että poliisien määrä kokonaisuudessaan on kasvanut määrällisesti 147:llä henkilöllä vuodesta 2019 vuoteen 2021, mikä käy ilmi Poliisihallituksen toimintakertomuksen 2021 taulukosta 26.

Kuvio 3 Valmistuneiden poliisien työllistyminen poliisilaitoksittain vuosina 2019, 2020 ja 2021

Kuvion 3 grafiikka kertoo eri vuonna valmistuneiden työllistymisen poliisilaitoksittain. Lähteenä grafiikan tiedoille ovat poliisiammattikorkeakoulun poliisitutkinnosta valmistuneiden työllistyminen poliisihallintoon -tilastot kyseisinä vuosina valmistuneista poliiseista. Määrällisesti eniten valmistuneita poliiseja työllistyi Helsingin poliisilaitokselle. Kuitenkin suhteessa eniten poliisiorganisaation kokoon suhteutettuna vastavalmistuneita poliiseja työllistyi tarkasteluvuosina Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen,

mikä käy ilmi seuraavasta taulukosta (Taulukko 1). Tarkastelujaksolla Pohjanmaan poliisilaitos on työllistänyt yhteensä 56 valmistunutta poliisia mukaan lukien haastatellut poliisit.

Taulukko 1 Henkilölukumäärän ja poliisin henkilötyövuosien vertailu valmistuneiden ja työllistyneiden poliisimääriin

Poliisilaitokset	2019				2020				2021			
	Poliisi HTV	Opiskelija htv	Työll. AMK:sta valmistuneet	Valmistuneiden osuus (%)	Poliisi HTV	Opiskelija htv	Työll. AMK:sta valmistuneet	Valmistuneiden osuus (%)	Poliisi HTV	Opiskelija htv	Työll. AMK:sta valmistuneet	Valmistuneiden osuus (%)
Helsingin poliisilaitos	1 297	52	50	3.9 %	1 338	60	67	5.0 %	1 299	55	72	5.5 %
Hämeen poliisilaitos	430	16	10	2.3 %	436	19	15	3.4 %	440	17	19	4.3 %
Itä-Suomen poliisilaitos	638	23	34	5.3 %	642	26	27	4.2 %	645	24	24	3.7 %
Itä-Uudenmaan poliisilaitos	599	29	40	6.7 %	626	37	42	6.7 %	625	30	40	6.4 %
Kaakkois-Suomen poliisilaitos	372	14	15	4.0 %	371	20	17	4.6 %	383	13	15	3.9 %
Keskusrikospoliisi	452	0	13	2.9 %	472		3	0.6 %	464		1	0.2 %
Lapin poliisilaitos	300	14	10	3.3 %	309	15	18	5.8 %	309	12	17	5.5 %
Lounais-Suomen poliisilaitos	771	31	36	4.7 %	779	35	29	3.7 %	773	31	35	4.5 %
Länsi-Uudenmaan poliisilaitos	432	18	24	5.6 %	442	20	31	7.0 %	437	18	20	4.6 %
Oulun poliisilaitos	555	23	22	4.0 %	561	27	22	3.9 %	563	23	23	4.1 %
Pohjanmaan poliisilaitos	470	19	15	3.2 %	475	20	20	4.2 %	480	20	21	4.4 %
Poliisiammattikorkeakoulu	90	0		0.0 %	91	0		0.0 %	90	0		0.0 %
Poliisihallitus							1					
Sisä-Suomen poliisilaitos	817	36	23	2.8 %	815	42	21	2.6 %	822	38	36	4.4 %
Suojelupoliisi			7				3				5	

Taulukon 1 tiedot on koottu kunkin poliisilaitoksen julkaisemista tunnusluvuista (2021 tulossopimusasiakirjat). Vuoden 2021 tulossopimusasiakirjojen julkaisuissa on mukana vuosien 2019 ja 2020 toteutuma ja tavoite vuodelle 2021. Toteutuneet luvut vuoden 2021 osalta on kerätty Tutkihallintoa.fi -raportointipalvelua hyväksikäyttäen. Lisäksi tietoihin on yhdistetty poliisiammattikorkeakoulun tilastodata poliisiksi valmistuneiden työllistymisestä eri poliisilaitoksiin. Poliisitilastoja tutkimalla selviää, että julkisten rekrytointien määrät poliisiorganisaation koko huomioiden on varsin maltillinen. Monet valmistuneet poliisit työllistyvätkin määräaikaisesti esimerkiksi lyhyisiin sijaisuuksiin eikä määräaikainen paikka ole välttämättä ollut julkisesti poliisi.fi sivustolla avoimet työpaikat osiossa.

Poliisiopiskelijamäärä henkilötyövuosimääränä (htv) eri vuosina ei ole yhteismitallinen asianomaisena vuonna työllistyneiden uusien poliisien määrän kanssa. Poliisiopiskelijan harjoittelujakso hyvin usein jakaantuu kahdelle eri kalenterivuodelle. Uusiakin harjoittelijoita voi tulla ja osin harjoittelujaksot saattavat mennä limittäin. Valmistumisvuosi voi olla harjoittelujakson päättymisvuonna tai myöhemmin. Siten vastavalmistuneet ja poliisiopiskelijana olevat henkilöt voivat olla eri ihmisiä.

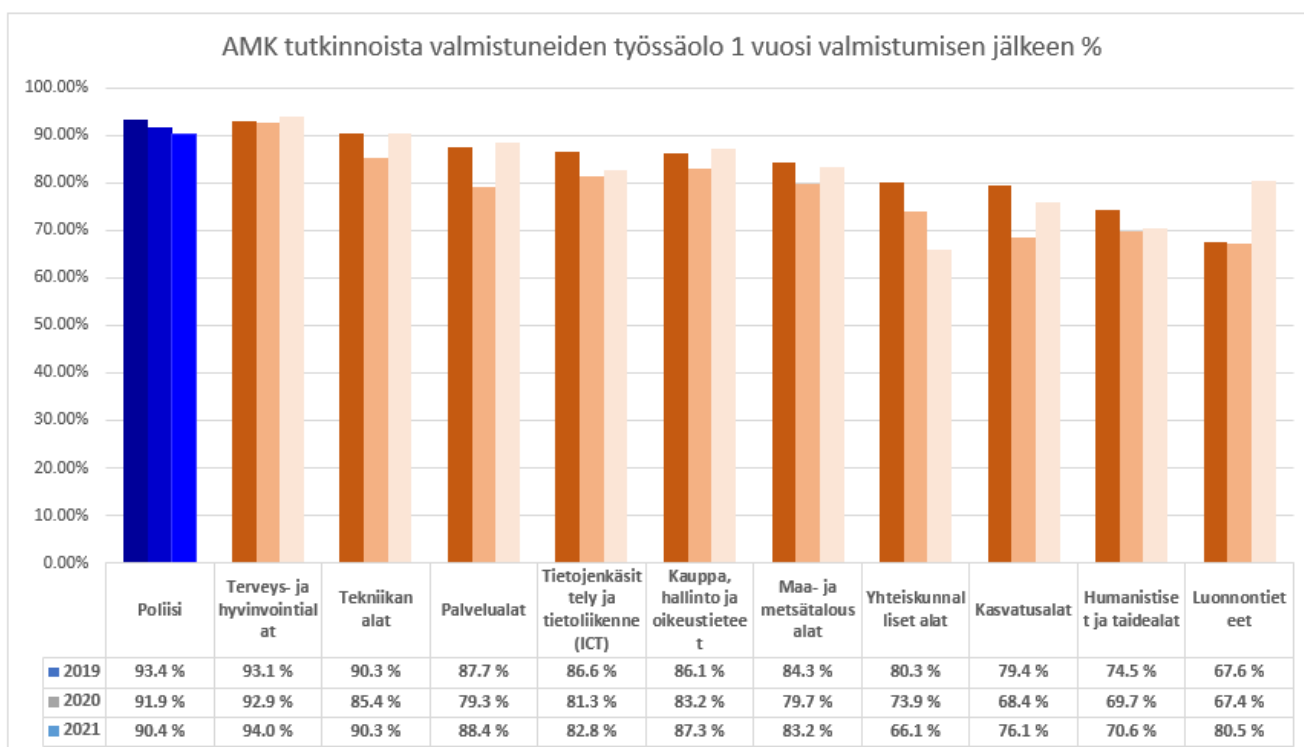
Taulukko 2 Poliisiorganisaation henkilöstömuutokset tarkastelujaksolla 2019, 2022 ja 2021

	Vuosi		
	2019	2020	2021
Poliisiorganisaatio			
Henkilöstö yhteensä	9 822	10 058	10 033
Vakituiset	8 798	8 849	8 795
Määräaikaiset	1 024	1 209	1 238
Poliisimies HTV	7 277	7 374	7 418
Päälliköt	42	39	38
Päällystö	706	711	717
Alipäällystö	1 738	1 739	1 695
Miehistö	4 792	4 885	4 962
Poliisimies HTV-muutos ed. vuoteen	77	97	44
Opiskelija htv poliisilaitoksissa	274	319	273
Julkiset henkilöstörekrytoinnit (lkm), vakituinen	552	560	366
Julkiset henkilöstö rekrytoinnit (lkm), määräaikaiset	180	202	167
Työllistyneet uudet AMK poliisit (lkm)	299	318	331
Valmistuneiden poliisien osuus miehistöstä	6.2 %	6.5 %	6.7 %
Valmistuneiden osuus kaikista poliiseista	4.1 %	4.3 %	4.5 %
Muut poliisiorganisaation rekrytoinnit kuin valmistuneet poliisit (lkm)	433	444	202

Taulukon 2 tiedot on kerätty Tutkihallintoa.fi -raportointipalvelusta, poliisin henkilöstötilinpäätös 2021 asiakirjasta (Palvelusuhteen laatu 2.1, Henkilöstötyövuosien ja henkilöstömäärien kehittyminen 3.1, Julkiset rekrytoinnit 9), poliisin tulossopimukset asiakirjoista ja taulukoista, sekä poliisiammattikorkeakoulun tilastosta koskien valmistuneiden poliisien lukumäärää ja sijoittumista eri poliisilaitoksiin. Työllistyneiden uusien poliisien lukumäärää on lisäksi verrattu miehistöön ja kaikkiin poliisivirkoihin.

Rekrytointien määrä poliisiorganisaatiossa oli vähentynyt 30 % vuonna 2021 verrattuna vuoteen 2020. Poliisin henkilöstötilinpäätöksen 2021 mukaan myös poliisirekrytointien määrä vähentyi vuonna 2021 merkittävästi ollen 26 % vähemmän kuin edellisellä vuodella (Poliisin henkilöstötilinpäätös 2021, 3.1, 9). Tämä luonnollisesti on heijastunut valmistuneiden poliisien mahdollisuuteen työllistyä poliisivirkaan. Vaikka rekrytoinnit olivat vähentyneet, olivat miehistöhenkilötyövuodet kasvaneet 170 htv tarkastelujaksolla vuodesta 2019 vuoteen 2021. Pääsääntöisesti vastavalmistuneet työllistyvät poliisin miehistön virkoihin. Tilastoja yhdistelemällä voidaan laskea, että valmistuneiden poliisien osuus miehistöstä olisi noussut tarkasteluvuosien aikana kuin myös osuus yleisesti poliisiviroissa.

Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneet poliisit tilastollisesti työllistyvät muihin ammattikorkeakoulusta valmistuneisiin verrattuna varsin hyvin. Toisaalta poliisikoulutuksen saaneen poliisin työllistäjä on Suomen valtion Sisäasianministeriön alainen Poliisihallitus tai Suojelupoliisi, joten poliisikoulutuksen määrä on lähtökohtaisesti suunniteltu vastaamaan tarvetta ja työttömyyden esiintyminen on siksi jopa yllättävää.

Kuvio 4 Poliisiksi valmistuneiden työllistymisen vertailu muihin AMK tutkinnoista valmistuneisiin (Poliisitilasto, Muut AMK tutkinnot: Suomen virallinen tilasto)

Kuvion 4 grafiikka kertoo AMK tutkinnoista valmistuneiden työssäolon vuosi valmistumisen jälkeen. Grafiikassa poliisin pylväsdiagrammit ovat huomioitu muista aloista poiketen sinisellä värillä, koska poliisien työllistymismäärät ovat poliisiammattikorkeakoulun tietokannasta, kun muut AMK-alat ovat peräisin SVT-tietokannasta. Vertailu on eri tietokannoista tuotetun tiedon vuoksi osin haasteellista, mutta johtopäätöksenä voi sanoa, että terveys- ja hyvinvointialalta valmistuneet työllistyvät kokonaisuutena ottaen parhaiten. Poliisiammattikorkeakoulusta työllistyneiden osuus on saatujen tilastotietojen valossa hieman tippunut kolmen viimeisen vuoden aikana, mutta tämän eron voi selittää erilainen tilastointitapa verrattuna muihin AMK-aloihin. Tilastoja tutkimalla (Taulukko 2) selviää, että vuosien 2019, 2020 ja 2021 aikana on työllistynyt yhteensä 948 valmistunutta poliisia. Samaan aikaan poliisien henkilötyövuosimäärä on kasvanut 141 henkilötyövuotta. Tämä tarkoittaa, että poistumaa on ollut kolmessa vuodessa kohtuullisen suuri määrä. Poliisin henkilöstötilinpäätöksen 2021 mukaan suurin osa ulkoisesta vaihtuvuudesta on johtunut vanhuuseläkkeelle jäämisestä, mutta muitakin syitä lähtövaihtuvuuteen on ollut (Poliisin henkilöstötilinpäätös 2021, kappale 3.1 Ulkoinen ja sisäinen vaihtuvuus, 10).

Taulukko 3 Rikosten määrällinen kehitys

Rikosten määrällinen kehitys	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	36 179	36 020	36 170	36 483	36 062	36 812
Seksuaalirikokset	3 338	3 331	3 856	4 466	4 472	5 412
Omaisuusrikokset	228 297	209 438	204 742	213 603	256 260	224 884
Asunomurrot (vain törkeät varkaudet yrityksineen, joissa teon tarkenne asunnosta luvatta tunkeutuen)	2 413	1 780	2 246	1 980	1 836	1 527
Automurrot (varkaudet yrityksineen, joissa teon tarkenne moottoriajoneuvosta luvatta tunkeutuen)	7 653	6 793	6 148	6 559	7 839	7 491
Huumausainerikokset (uudet RL 50 luku)	22 136	24 039	26 374	29 965	35 839	26 658
Liikenne rikokset	120 510	109 361	115 517	109 780	131 876	134 310
Kaikki liikenne rikkomukset ¹⁸	334 080	377 083	376 673	321 806	129 287	7 300

Taulukko 3 Rikosten määrällinen kehitys on poimittu Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021 sivulta 25 sellaisenaan (Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021, 3.2). Kuten taulukosta pystyy lukemaan, tilastoitujen rikosten määrä on ollut merkittävä Suomessa tutkimuksen tarkasteluvuosien 2019-2021 aikana. Koska rikosmäärillä on jossakin määrin merkitystä siihen, kuinka paljon poliiseja yhteiskunnassa tarvitaan, on rikosten määrän kehityksellä vaikutusta siihen, kuinka paljon poliiseja koulutetaan ja kuinka paljon poliisien poliisivirkoja tulisi olla takaamassa sisäistä turvallisuutta. Koulutusmäärät tähtäävät myös siihen, että poliiseja olisi riittävästi korvaamaan poistumat, mutta mikäli poliisivirkoja ei ole riittävästi valmistuneiden lukumäärään nähden, seurauksena voi olla työttömyyttä. Virkojen määrän pitäminen riittävänä on kiinni poliisiorganisaation rahoituksesta. Rahoitus puolestaan tulee poliisiorganisaatiolle valtion budjetista ja vähäisessä määrin muista lähteistä kuten sakkotuloina, hallinnollisista maksuseuraamuksista, takavarikoitujen esineiden myynneistä, ja lupapalvelun maksuista (Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021, 3.5). Koska rahoituksesta päättävät poliitikot, on poliisitoiminnan rahoituksen määrä riippunut kulloisenkin maan hallituk-

sen linjauksista siitä mikä on riittävä määrä poliisivirkoja. Muutkin toiminnan menot kuin pelkät varsinaiset poliisihenkilöstömenot haukkaavat budjetista oman osansa, joten rahoituksella ei kateta pelkästään poliisihenkilöstöön liittyviä kuluja (Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021, 9).

Uusia poliisivirkoja on tullut tarkastelujaksolla kuitenkin lisää. Siitä huolimatta työttömyyttä on esiintynyt, kuten haastateltujen valmistuneiden poliisien kohdalla. Poliisivirkojen toteutuma henkilötyövuosina oli vuonna 2021 yhteensä 7412 htv (Poliisin henkilöstötilinpäätös 2021, 2.1). Marinin hallitusohjelman tavoitteena oli kuitenkin saavuttaa poliisivirkojen osalta 7500 henkilötyövuotta vuoden 2021 kuuluessa vuoteen 2022 mennessä (Marinin hallitusohjelma, 3.3). Tästä tavoitteesta siten oli jääty hieman jälkeen vuoden 2021 päättyessä. Poliisin resurssitilanteesta käytiin vilkasta poliittista keskustelua loppuvuodesta 2021 ja sen tuloksena poliisi sai toimintansa turvaamiseksi vuodelle 2022 yhteensä 30 miljoonan euron lisämäärärahan vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa (Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2021, 5). Tämä on vaikuttanut työllistymismahdollisuuksiin vuonna 2022. Vuoden 2023 toiminnan osalta valtiovarainministeriön tuoreessa julkaisussa Budjettikatsaus 2023, tammikuu 2023 on kirjattu seuraavasti:

” Poliisitoimeen kohdennetaan yhteensä n. 924 milj. euroa, mikä sisältää aiemmin tehtynä päätöksenä 8 milj. euron lisäyksen poliisien henkilötyövuosien tavoitetason (7 500) saavuttamiseen sekä poliisin toiminnan tason ylläpitämiseksi kohdennetaan kevään kehyspäätöksen mukaisen 9 milj. euron kohdennuksen lisäksi n. 40 milj. euroa lisäystä. Lisäykset kohdistuvat poliisin toiminnan ylläpitämiseen, hallituksen esitysten toimeenpanoon sekä toimitila- ja ICT-menoihin.”

Myönnetyn rahoituksen tarkoituksena on varmistaa 7500 henkilötyövuoden verran poliiseja 2023. Rahoituksen tarkoituksena on myös välttää henkilöstöön kohdistuvia sopeutustoimia.

5 HAASTATTELUT JA NIIDEN TULOKSET

5.1 Haastattelukysymykset

Haastattelukysymyksiä esitettiin kaikille haastateltaville yhteensä 8 kappaletta. Haastattelukysymykset rakentuivat sen pohjalta, että saisimme kaikilta haastateltavilta vastaukset tutkimuskysymyksiin. Haastatteluihin valikoitui kysymyksiä myös tutkimuskysymysten ulkopuolelta, jotta haastatteluista saataisiin mahdollisimman paljon irti. Haastattelukysymykset ovat liitteessä (Liite 2).

1. Kuinka kauan olit työttömänä poliisiksi valmistumisen jälkeen?
2. Minkälaiseksi koit työttömänä olo ajan?
3. Minkälaisia vaikutuksia koet työttömyydellä olevan ammatilliseen osaamiseesi?

4. Minkälaisia henkisiä vaikutuksia koit työttömyyden aiheuttaneen?
5. Miten työttömyydestä aiheutuneet henkiset vaikutukset näyttäytyivät?
6. Minkälaisia syitä koit työttömyydelleesi olevan?
7. Miten koitte työt aloittaessanne teihin kohdistuneet odotukset siitä, millä tasolla osaamisenne kyseiseen työhön on?
8. Minkä pituisen työttömyysjakson koet vaikuttavan ammatillisen osaamisen heikentymiseen?

5.2 Haastattelun toteutus

Haastattelut toteutettiin fyysisesti Vaasan pääpoliisiasemalla. Haastattelut toteutettiin yksityisessä tilassa, jossa olivat läsnä haastateltava ja haastattelijat. Kysymykset esitettiin jokaiselle haastateltavalle samassa järjestyksessä. Vastaukset kirjoitettiin tietokoneella ylös, jonka jälkeen haastateltavat saivat itse tarkistaa vastaukset sekä mahdollisuuden muuttaa niitä, mikäli kokivat sen tarpeelliseksi. Haastatteluja ei äänitetty, vaan vastaukset kirjattiin suoraan siinä muodossaan, kun haastateltavat olivat vastaukset antaneet.

Haastattelujen yhteydessä huomattiin, että jokainen haastateltava vastasi kysymyksiin eri laajuudella sekä erilaisilla näkökulmilla kysymyksiä kohtaan. Työttömyydellä haastateltavat tarkoittavat sitä aikaa, minkä he ovat olleet ilman työtä valmistumisensa jälkeen. Haastatteluissa sekä pohdinta osiossa työttömyys-termiä käytetään siis edellä mainitussa merkityksessä, eikä esimerkiksi Tilastokeskuksen määritelmää työttömyydestä.

5.3 Haastattelut

Tässä luvussa esitellään haastateltavien vastaukset haastattelukysymyksiin. Anonymiteetin säilyttämiseksi haastateltavien nimet ovat korvattu viittaamalla kolmeen vastaajaan, Vastaajat A, B ja C. Haastateltavien vastaukset ovat kirjattu auki kysymyksittäin erillisiin kappaleisiin. Vastauksien puhekieliset ilmaisut ovat puhtaaksikirjoitusvaiheessa muutettu yleiskieliseen ilmiäsuun, mutta vastausten sisältö on säilytetty alkuperäisen mukaisena.

5.3.1 Vastaaja A

Vastaaja A oli ollut virallisesti työttömänä vanhempana konstaapelina kaksi (2) kuukautta, mutta hän oli hakenut töitä jo kuuden (6) kuukauden ajan eli jo harjoittelun aikana. Työttömyysajan vastaaja A oli kokenut ristiriitaisena. Hänen ystävänsä olivat alkuun kertoneet, että työttömänä olo aika kannattaa ottaa lomana ja näin hän oli aluksi sen ottanutkin, koska hän oli tiennyt, että kun hän töitä tulee

aikanaan saamaan, niin lomaa ei sitten ole muuta kuin sen verran, kun sitä töitä tekemällä kertyy. Ristiriitaisia ajatuksia vastaajalle A aiheutti muun muassa se, että ennen hän oli itsekin arvostellut ihmisiä, jotka ovat työttömänä ajatuksella, että "menkää töihin". Mutta kuitenkin nyt, kun hän oli itse opiskellut itselleen ammatin, ei hän halunnut hakea minnekään muualle töihin. Vastaja A:ta oli kysytty eri alan töihin, mutta hän ei halunnut ottaa niitä vastaan, koska halusi saada poliisin töitä. Hän tunsikin, että nyt kun on opiskellut itselleen tämän ammatin, haluaa hän päästä tekemään vain niitä töitä.

Työttömänä oloajan vastaaja A kertoi olevan hänelle vaikeaa, koska tuona aikana häntä varjosti jatkuva epä tietoisuus tulevasta. Ei pystynyt tietämään saako hän töitä viikon vai kahden kuukauden päästä. Se, että hän ei pystynyt tietämään, kuinka kauan niin sanottu loma kestää aiheutti epä tietoisuuden vuoksi työttömänä olosta vaikeaa.

Vastaja A oli ollut säännöllisesti 1–2 viikon välein yhteydessä Pohjanmaan poliisilaitokseen tiedustellen työtilannetta. Häntä oli laitoksen puolesta kannustettu olemaan aktiivisesti yhteydessä. Kun tätä oli jatkunut tarpeeksi kauan ja kun hän aina oli saanut saman vastauksen, että töitä ei ole, sai se hänet turhautumaan. Vastaja A koki, että ymmärtää miksi töitä ei ole tarjolla, mutta siitä huolimatta se tuntui hänestä turhauttavalta.

Sitä miten työttömänä oloaika vaikuttaa ammatilliseen osaamiseen, Vastaja A kertoi, että hän oli työttömänä oloajallaan miettinyt sitä, että kuinka pystyy pitämään tietotaidon työn tekemiseen yllä. Kun hän oli saanut sitten paikan tutkinnasta, oli hän tiennyt siellä tapahtuneesta muutoksesta, jossa paperisista esitutkintapöytäkirjoista oli siirrytty sähköisiin esitutkintapöytäkirjoihin. Tämä aiheutti pientä stressiä hänelle. Lopulta työt aloitettuaan tämä huoli osoittautui turhaksi, koska sähköisen esitutkinta pöytäkirjan tekemisen oppi nopeasti. Tärkeäksi ammatillisen osaamisen palautumiseen vastaaja A koki sen, että hän sai palautettua harjoittelu ajaltaan kaikki tiedostot itselleen, koska niistä oli apua, kun palautti mieleen asioita. Lisäksi vastaaja A koki, että järjestelmien käyttö palautui hyvin nopeasti mieleen. Se miksi vastaaja A koki, että hänelle ammatillinen osaaminen säilyi hyvänä ja palautui nopeasti mieleen, johtui siitä, että hänellä oli ollut erittäin osaavat ohjaajat harjoittelun aikana, jotka olivat perehdyttäneet hänet laadukkaasti. Hän koki myös, että työtä aloittaessa ammattitaitoiset kollegat, ryhmänjohtajat sekä tutkinnanjohtajat vastasivat hänen kaikkiin alussa esittämiin kysymyksiin.

Vastaja A oli kokenut, että henkisesti työttömyys aiheutti hänelle päällimmäisenä epä tietoisuutta. Konkreettisesti työttömyys oli näkynyt hänen elämässään niin, että päivärytmiä ei ollut. Hän saattoi mennä kolmelta yöllä nukkumaan ja heräsi puolilta päivin. Hän olikin todennut silloin, että olisi pakko saada säännöllinen päivärytmi. Henkisesti tilanteesta teki raskasta se, että aina kun hän tiedusteli työtilannetta, tuli aina sama vastaus "Ei ole töitä". Vastaja A koki ymmärtävänsä kyllä tilanteen, miksi töitä ei ole tarjolla, koska se johtui yksinkertaisesti työllisyystilanteesta, joka oli huono. Vastajan A kurssikaveri oli saanut töitä heti harjoittelun jälkeen, josta hän koki olevansa vilpittömästi tyytyväinen

hänen puolestaan, mutta samalla se oli tuntunut samalla raskauttavalta tekijältä, että miksi itse ei ollut saanut.

Työttömyydestä aiheutuneet henkiset vaikutukset näyttäytyivät myös Vastaajan A elämässä niin, että hän oli työharjoitteluajana tullut läheiseksi kaveriksi monen tutkinnassa työskentelevän kanssa. Hän vietti paljon aikaa työttömyysaikana näiden ystävien kanssa. Heidän keskusteluissaan oli luonnollisesti paljon kyse siitä, miten työyhteisössä on mennyt. Se aiheutti vastaaja A:lle ristiriitaisia tuntemuksia. Hän mietti, että miksi hän ei ole siellä, kun haluaisi olla mukana siinä työyhteisössä. Hän koki olleensa hyvin lähellä työyhteisöä, mutta ei kuitenkaan kuulunut siihen.

Syitä sille, miksi vastaaja A koki joutuneensa olleen työttömänä, oli se, että tuona ajankohtana oli yksinkertaisesti huono työllisyystilanne poliisiorganisaatiossa. Kun vastaaja A oli mennyt palauttamaan työvaatteita ja varusteita poliisiammattikorkeakoululle, oli hänen kanssaan niitä palauttanut noin 25 opiskelijaa, koska heilläkään ei ollut tietoa työllistymisestä. Tämä vastaajan A mukaan kertoi yleisesti tuona ajankohtana olleesta heikosta työllisyystilanteesta. Myös se, että vastaajalla A oli oma halu olla lähtemättä muulle paikkakunnalle, vaikutti työllistymiseen. Vastaaja A koki, että hän saa kyllä omalta paikkakunnaltaan töitä jollakin aikavälillä. Hän oli valmis ottamaan vastaan minkä tahansa tehtävän oman paikkakuntansa poliisilaitokselta.

Vastaajan A mukaan odotukset siitä, millä tasolla hänen osaamisensa työt aloittaessa ovat, olivat työnantajan puolelta maltilliset. Hänen esimiehensä oli heti kättelyssä sanonut, ettei kukaan osaa kaikkea ja täytyy kysyä, mikäli kysyttävää on. Myös se, että vastaaja A aloitti työt samalla paikkakunnalla, jossa oli ollut työharjoittelussa aikaisemmin, vaikutti siihen, että hänen oli helpompi aloittaa työssä, kun hänet tunnettiin jo entuudestaan.

Vastaaja A oli sitä mieltä, että yleisesti ottaen riippumatta tehtävästä, yli puoli vuotta kestänyt työttömyysaika koulun päättymisestä alkaa olla sellainen aika, että työt aloittaessa tehtävät voivat olla jonkin verran hankalia työn tekemiseen tulleen taon takia. Omalta kohdaltaan vastaaja A koki, että koska hänellä työhön oma kiinnostus oli niin kova, hänen ammatillinen osaamisensa säilyi melko hyvänä läpi työttömyysajan. Vastaaja A kertoi lukeneensa työhön liittyviä lakitekstejä ja muita ohjeita työttömyysaikanaan ja näin pitäneen omaa osaamistaan yllä.

5.3.2 Vastaaja B

Vastaaja B oli poliisiammattikorkeakoulusta valmistumisen jälkeen työttömänä kuusi (6) kuukautta ennen kuin työllistyi poliisiin virkaan. Vastaaja kertoi, että teki kuitenkin eri alalla töitä kaksi (2) kuukautta ennen työllistymistä poliisiksi.

Vastaaja B koki työttömyydenajan stressaavaksi, ahdistavaksi ja epävarmaksi.

Vastaaja B kertoi, että hänen ammatillisen osaamisensa taso laski huomattavasti. Tietojärjestelmien osaamisen taito tuntui kadonneen. Puolessa vuodessa moni asia oli muuttunut, esimerkkinä hän mainitsi, että sähköiset pöytäkirjat olivat tulleet käyttöön sillä aikaa, kun hän oli poissa poliisin töistä.

Vastaaja B kertoi, että hän koki erilaisia henkisiä vaikutuksia, mitkä aiheutuivat työttömyydestä. Esi-merkkeinä hän mainitsi stressin, ahdistuksen ja epävarmuuden tulevasta. Epävarmuuden tunteita tuli myös siitä, kun vastaaja B mietti, että onko hän tehnyt jotain väärin, kun töitä ei ole tarjolla, vaikka palautteiden perusteella siitä ei ollut kyse. Tämä aiheutti yliajattelua vastaajan B mukaan.

Vastaaja B kertoi millä tavalla työttömyydestä aiheutuneet henkiset vaikutukset näyttäytyivät. Vastaajan B mukaan tuntui siltä, että rutiinit katosivat, kun ei ollut töitä. Rutiinien katoaminen vaikutti unirytmiiin ja muuhun elämään. Hän koki, että säännöllisyys katosi arjesta. Lisäksi vastaaja B koki, että jo hänen kokemansa poliisin identiteetti lähti pois. Tähän hän kertoi myös vaikuttaneen sen, että hän otti vastaan vanhan työn ja tuli tunne, että menee vielä kauemmas poliisiuudesta ja poliisin identiteetistä.

Syiksi työttömyydelle vastaaja B kertoi olevan heikko työtilanne sillä alueella, mihin hän halusi työllistyä. Töitä oli tarjottu muilta alueilta, mutta tarjotut työt olivat niin lyhyitä määräaikaista työsuhteita, että kauas muuttaminen olisi ollut liian kova riski. Vastaaja B halusi Pohjanmaan alueelta töitä. Hän myös kertoi, että syy työttömyydelle saattoi olla hänen halunsa työllistyä valvonta- ja hälytyssektorille, jota hän painotti hakemuksissaan sekä puhelinsitoissa huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi tutkin-
taa.

Vastaaja B koki, että työt aloittaessaan häneen kohdistuneet odotukset olivat korkeammat, kuin harjoittelun aikana, mutta B koki tämän luontevana. Vastaajan B kohdistuneet odotukset eivät kuitenkaan aiheuttaneet minkäänlaisia paineita esimiesten osalta. Vastaajan B mukaan hän sai kohtalaisen "pehmeän laskeutumisen", joka tarkoitti sitä, että alkuun hän sai hillitysti juttuja ja rauhassa aikaa saada tietojärjestelmät toimimaan. Vastaaja B koki, että työllistyminen harjoittelujakson aikaiseen työryhmään helpotti alkua, koska kynnys tarvittavien kysymysten kysymiseen oli pieni. Vastaaja B kertoi myös, ettei ollut koskaan saanut minkäänlaista negatiivista palautetta siitä, että hänen olisi kuulunut osata jotain, mihin hän on kysynyt ohjeita.

Vastaaja B kokee, että mitä enemmän kokemusta on, sitä pidempi työttömyysjakso voi olla, ennen kuin se vaikuttaa ammatillisen osaamisen heikentymiseen. Harjoittelun pohjalta 3–4 kuukauden työttömyysaika on sellainen aika, joka vaikuttaa ammatillisen osaamisen heikentymiseen vastaajan B mielestä.

5.3.3 Vastaaja C

Vastaaja C oli poliisiammattikorkeakoulusta valmistumisen jälkeen työttömänä noin seitsemän (7) kuukautta yhteensä.

Vastaaja C koki aluksi työttömyysajan rentouttavana. Ennen poliisiuraa hän oli tehnyt muualla töitä ja koulun rankka rypistys vaikutti siihen, että työttömyyden alku oli rentouttavaa ensimmäiset pari kuukautta, mutta tämän jälkeen se ei tuntunutkaan kivalta. Tähän aikaan, kun vastaaja C oli työttömänä, koronapandemia oli pahimmillaan. Esimerkkinä vastaaja C kertoi, että junissa oli poliiseja tarkistamassa koronapasseja asiakkailta, esimerkiksi Tampere-Helsinki välillä. Laitokset tarvitsivat lisäresursseja ja tällä varjolla C yritti päästä töihin, mutta ei kuitenkaan päässyt. Vastaajan C näkemyksen mukaan laitokset olivat pohtineet mistä resursseja otetaan ja päätyivät ottamaan ainakin eläköityneitä poliiseja sekä laitoksien muissa viroissa olevia poliiseja eikä vastavalmistuneita henkilöitä.

Vastaaja C koki, että hänen ammatilliseen osaamiseensa ei aiheutunut minkäänlaisia muutoksia suuremmassa mittakaavassa. Vastaajan C mukaan tietenkään kaikkea ei voinut muistaa, mutta päällisin puolin hän tunsu, että perusosaaminen on säilynyt. Hän koki olevansa kykeneväinen työn tekemiseen ammatillisen osaamisen puolesta. Toki vastaaja C myös toivoi, että heti valmistumisen jälkeen olisi ollut hyvä päästä töihin. Hän kertoi kokevansa, että on eri asia, jos on ehtinyt tehdä jo muutaman vuoden töitä ja sitten jäädä työttömäksi. Juuri koulusta valmistuneena olisi tärkeää päästä heti töihin vastaajan C mukaan.

Vastaaja C kertoi henkisistä vaikutuksista, mitkä työttömyys aiheutti. Aluksi vastaaja C koki työttömyyden positiiviseksi, koska hän sai pitää pitkän loman. Tämän jälkeen työttömyys alkoi kuitenkin häntä "rassaamaan" ja lopulta taloudellinenkin puoli tuli vastaan jossain vaiheessa. Vastaajan C mukaan perheellisillä ja sellaisilla henkilöillä, joilla on omat talot sekä esimerkiksi lainaa, voi olla todella vaikeaa, jos ei heti saa töitä. Loppua kohden työttömyys alkoi stressaamaan, kun jokaiselta laitoksesta tuli sama vastaus, ettei töitä ole tarjolla.

Vastaaja C kertoi, että työttömyydestä aiheutuneet henkiset vaikutukset näyttäytyivät niin, että hän alkoi miettimään, että pitääkö hakea takaisin vanhoihin töihin vai pitääkö ruveta kouluttautumaan muihin töihin. Vastaaja C alkoi myös miettiä, että tekeekö mieli enää hakea lainkaan poliisin töitä. Vastaaja C kokee, että jos halutaan saada pysyvä työntekijä, niin paras tapa ei ehkä ole vain "torpata" työnhakijaa. Hän kertoi myös, että kaikki laitokset eivät edes vastanneet mitään hänen yhteydenottoihinsa työnhaun merkeissä, joka oli turhauttavaa.

Lähtökohtaisesti vastaaja C halusi työllistyä Sisä-Suomen poliisiin, koska asui kumppaninsa kanssa Tampereella. Hän kertoi myös soittaneensa jatkuvasti Pohjanmaalle, mutta Pohjanmaalla ei yksinkertaisesti ollut töitä tarjolla tuona aikana.

Vastaaja C koki, että häneen kohdistuneet odotukset työt aloittaessa olivat melko sopivat. Hän kuvasi, että kukaan ei odottanut ainakaan liikoja häneltä. Alkuun vastaaja C oli käynyt ryhmänjohtajan ja tutkinnanjohtajan kanssa läpi, että miten hän kokee oman osaamisensa, jonka jälkeen oli lähdetty perustasoisilla jutuilla liikenteeseen. Muun muassa näpistyksistä ja perusmuotoisista pahoinpitelyistä. Vastaaja C koki, että sai aika nopeasti vastuuta kuitenkin myös ”kovemmista” jutuista, mikäli itse koki, että pystyy sellaisia hoitamaan.

Vastaaja C kokee, että vuoden pituinen työttömyysjakso alkaa vaikuttaa ammatillisen osaamisen heikentymiseen. Siinä vaiheessa se alkaa näkyä etenkin, jos on alkanut tekemään muun alan töitä sinä aikana vastaajan C mukaan. Vastaaja C kertoi lukeneensa työttömyysaikanaan jonkin verran esituttainta-, pakkokeino- sekä poliisilakia ja pyöritelleensä koulusta saatuja materiaaleja pitääkseen mielessä asioita.

5.4 Haastattelujen yhteenveto

Haastattelujen tulokset jaettiin haastateltujen vastausten mukaan matriisiin (Taulukko 4) voidaksemme havaita mahdolliset yhteiset tekijät haastateltavien vastauksissa.

Taulukko 4 Haastattelun tulokset

	Vastaaja A	Vastaaja B	Vastaaja C
1. Kuinka kauan olit työttömänä poliisiksi valmistumisen jälkeen?	2 kuukautta	6 kuukautta	7 kuukautta
2. Minkälaiseksi koit työttömänä olo ajan?	jatkuva epätietoisuus tulevasta	stressaavaksi, ahdistavaksi ja epävarmaksi	aluksi rentouttavaa, muuttui stressaavaksi
3. Minkälaisia vaikutuksia koet työttömyydellä olevan ammatilliseen osaamiseesi?	amatillisen osaamisen ylläpito edesauttoi sitä, että osaaminen säilyi hyvänä ja palautui nopeasti	amatillisen osaamisensa taso laski huomattavasti	vähäisiä muutoksia

	Vastaaja A	Vastaaja B	Vastaaja C
4. Minkälaisia henkisiä vaikutuksia koit työttömyyden aiheuttaneen?	epätietoisuus tulevaisuudesta, päivärytmin menetyks	stressi, ahdistus, epävarmuus, yliajattelua siitä, onko tehnyt jotain väärin	aluksi positiivisia tunteita "lomasta", muuttui stressaavaksi, huoli taloudesta
5. Miten työttömyydestä aiheutuneet henkiset vaikutukset näyttäytyivät?	ristiriitaisia tuntemuksia, ulkopuolisuuden tunnetta läheiseksi tulleesta työyhteisöstä	rutiinien katoaminen elämästä, poliisin identiteetin murentuminen	turhautuminen torjutuksi tulemisesta, mietteitä uudelleen kouluttautumisesta
6. Minkälaisia syitä koit työttömyydellesi olevan?	huono työllisyystilanne, haluttomuus muuttaa toiselle paikkakunnalle	huono työllisyystilanne, haluttomuus muuttaa toiselle paikkakunnalle, spesifit kriteerit haluamastaan sektorista	spesifit kriteerit paikkakunnasta, jonne haluaa työllistyä
7. Miten koitte työt aloittaessanne teihin kohdistuneet odotukset siitä, millä tasolla osaamisenne kyseiseen työhön on?	maltilliset odotukset työnantajalta	odotukset olivat korkeammat, kuin harjoittelun aikana, esimiehen puolelta ei luotu painetta	odotukset olivat sopivat, kukaan ei odottanut liikoja häneltä
8. Minkä pituisen työttömyysjakson koet vaikuttavan ammatillisen osaamisen heikentymiseen?	yli puoli vuotta kestänyt työttömyysaika	3–4 kuukauden pituinen työttömyysjakso	vuoden pituinen työttömyysjakso

Vastaukset erosivat jonkin verran toisistaan, joka oli odotettavaa subjektiivisen lähtöasetelman vuoksi.

- Kysymys 1 työttömyysajan pituudesta oli yksiselitteinen. Kukaan haastatelluista ei ollut työttömänä pidempään kuin seitsemän (7) kuukautta.
- Kysymyksessä 2 kaikkien vastaajien vastauksessa tuli ilmi työttömyydestä aiheutunut stressi. Vastaajien A ja B osalta työttömyys aiheutti myös epätietoisuutta ja epävarmuutta.
- Kysymyksessä 3 kaikkien vastaukset erosivat hieman toisistaan. Syynä kokemuksellisiin eroihin voi olla työttömyysjakson pituus.

- Kysymyksessä 4 kaikki vastaajat kokivat pääasiassa negatiivisia vaikutuksia elämäänsä. Ainoastaan yksi vastaaja koki työttömyyden alussa positiivisuutta tilanteesta.
- Kysymyksessä 5 vastaukset ilmentävät vastaajien kokeman mukaan työttömyyden aiheuttaneet itsetuntoon kolauksen, ammatillisen identiteetin murentumista sekä turhautumista ja ristiriitaisia tuntemuksia.
- Kysymyksessä 6 kaikkien vastauksesta ilmeni spesifit odotukset paikkakunnasta, jolle haluaa työllistyä ja kokemuksen mukainen huono työllisyystilanne nousi esiin.
- Kysymykseen 7 haastateltavien vastaukset olivat yhdenmukaiset. Odotukset kohtasivat osaamisen tason.
- Kysymyksessä 8 kaikkien haastateltavien vastaukset erosivat hieman toisistaan. Tähän voi olla syynä oma kokemus työttömyysjakson vaikutuksesta ammatilliseen osaamiseen.

6 POHDINTA

Tässä luvussa esittelemme tuloksia suhteessa teoreettiseen viitekehykseen, tilastoihin sekä esittelemme tutkimuksen johtopäätökset. Tilastoja sekä julkishallinnon materiaaleja on käytetty ilmentämään toimintaympäristöä ja työttömyyden syitä. Teoreettinen viitekehys on runkona haastattelun tulosten analysoinnissa.

6.1 Keskeisten tulosten tarkastelu suhteessa teoreettiseen viitekehykseen

Vastaaja C koki aluksi työttömyydessä positiivista puolia. Hän sai niin sanotun loman koulun rankan rypistyksen jälkeen ja samalla vapaa-aikaa. Samoin vastaaja A oli yrittänyt ainakin ottaa työttömyyden alkuun lomana. Pro gradu tutkielmassa "Aikaa olis, rahaa ei" todettiin, että vastaajat olivat kokeneet työttömyydessä myös positiivisia puolia, joiden yhtenä teemana oli aika, ajan saaminen sekä kii-reettämyys. Vastaaja C kokikin alkuun, että ajan saaminen oli rentouttavaa.

Toisin kuin muut haastateltavat, vastaajalle C tuli tuntemuksia siitä, että pitäisikö jopa ruveta koulut-tautumaan muihin töihin. Hän alkoi myös miettimään, että tekeekö hänen edes enää mieli tehdä lain-kaan poliisin töitä jatkuvan torjutuksi tulemisen seurauksena. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa tällaisia tuntemuksia, että jatkuva epäonnistumisen tunne työpaikan löytämisestä saattaa lannistaa työhakijaa niin, että voi kokea työnhaun olevan jopa turhaa (Tilasto-keskus, Työmarkkinatilastot, 5.7). Vaikka vastaaja C ei sanonutkaan, että kokisi työnhaun olevan tur-haa, oli hän kuitenkin kokenut lannistumisen tunnetta koko opiskelemaansa alaa kohtaan. Vastaaja C

koki myös taloudellisen puolen tulleen vastaan jossain vaiheessa työttömyysaikaan. Huoli taloudellisesta pärjäämisestä voi täyttää helposti mielen sekä pahimmillaan haitata jopa toimintakykyä (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 6.1.2023). Kaikkien huolien kasaantuminen vaikeuttaa yksittäisten vaikutusten tunnistamista, mutta enemmän kuin ymmärrettävää on, että työttömyyteen liittyy mahdolliset talousongelmat tai ainakin huoli taloudesta.

Työttömäksi joutunut henkilö saattaa kokea joutuvansa selittelemään työttömyyden syitä tai vakuuttelemaan muille, että hakee koko ajan töitä. Tämä johtuu siitä, että työttömyys on poikkeavaa normaalia. (Ylirönni 2019, 103.) Vastaajalle A aiheutui työttömyydestä ristiriitaisia tuntemuksia, koska hän oli ennen itsekin arvostellut työttömiä ihmisiä. Pesosen opinnäytetyön mukaan työttömyys aiheuttaa sen, että aluksi herää negatiivisia ajatuksia sekä häpeän tunne (Pesonen 2010, 22). Vastaajalle A tunne siitä, että nyt itse onkin siinä asemassa, mitä ennen on vieroksunut, on voinut aiheuttaa häpeän tuntemuksia ja kenties selittelemisen tarvetta muille ihmisille. Työtön henkilö joutuu määrittelemään itsensä sen perusteella, mitä hän ei ole, eikä sen perusteella mitä hän on sekä kokea tarvetta joutua selittelemään työttömyytensä syitä tai sitä, että hän hakee töitä koko ajan (Ylirönni 2019, 103). Näin ollen vastaajalle A on voinut nousta sosiaalista painetta hänen uudesta tilanteestaan työttömänä.

Työttömyyden vaikutus arjen rytmiin nousi haastateltavien vastauksissa esiin. Vastaaja B koki, että hänen rutiininsa katosivat työttömyyden seurauksena. Tämä vaikutti vastaajan B elämässä ainakin unirytmiiin sekä muuhunkin elämään, kun säännöllisyys katosi arjesta. Samoin vastaaja A koki, että konkreettisesti hänen elämässään työttömyys näkyi päivärytmin katoamisena. Unirythmi muuttui hyvin epäsäännölliseksi ja vastaaja A koki tarvitsevansa säännöllisen päivärytmin. Teoreettiseen tietoon peilaten ajankäyttöongelmat ja arjen rytmin katoaminen nousevat esiin. Työn menettäminen murtaa yleensä konkreettisesti arjen lineaarisuuden juonellisuuden rytmin ja mitä enemmän arjen rytmi on tuonut turvaa, sitä traumaattisemmalta työn menetys voi tuntua (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 6.1.2023). Esiin nousi Pesosen opinnäytetyössä univaikeudet, jotka aiheutuvat työttömäksi jäämisestä johtuvan stressireaktion seurauksena (Pesonen 2010, 23). Näin ollen haastateltavien A ja B arjen rytmin ongelmien ja nukkumisen epäsäännöllisyyden voidaan olettaa johtuvan myös työttömyydestä aiheutuneen stressin seurauksena.

Vastaajan A tiedustellessa työtilannetta, josta hän sai aina saman vastauksen "Ei ole töitä" teki tilanteesta A:lle henkisesti raskaan. Lähtökohtaisesti työttömyys tarkoittaa torjutuksi tulemista ja torjutuksi tulemisen toistuminen vaikuttaa itseensä uskomiseen ja henkilön on ponnistettava luodakseen itseltään hyvää vaikutelmaa (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 6.1.2023). Samanlaista torjutuksi tulemisen tunnetta aiheutti myös jatkuva kielteinen vastaus töitä tiedustellessa ja jatkuvaa pettymyksen tunteen käsittelemistä.

Vastaaja B pohti työttömyyden aikana, että onko hän tehnyt jotain väärin, kun töitä ei ole tarjota. Sari Näreen & Leena Näreen kirjassa, työttömyys sattuu, tulee esille, että torjutuksi tulemisen toistuminen voi vaikuttaa itsensä uskomiseen ja ihmisen on ponnisteltava luodakseen hyvä vaikutelma itsestään, vaikka tämä herättäisi itsessä epäilyä (2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 6.1.2023). Monesti työtön ihminen, joka ei yrityksistä huolimatta saa töitä kokee, että vika on hänessä itsessään, vaikka syy on siinä, että oman koulutuksen töitä ei ole tarjolla. Vastaajan A kurssikaveri oli saanut töitä heti harjoittelun jälkeen, josta hän koki olevansa vilpittömästi tyytyväinen hänen puolestaan, mutta samalla kuitenkin, oli se tuntunut raskaalta sen puolesta, että miksi itse ei saanut paikkaa. Tällainen kokemus herättää herkästi epäilyä siitä, onko tehnyt jotain väärin, vaikka mitään perustetta todellisuudessa ei olisikaan.

Kuulumisen tunne, vertaisuus ja ryhmän jäsenenä oleminen ovat tärkeitä oman itsensä rakennuspilareita, sillä on nostattava vaikutus itsekunnioitukseen sekä ne edistävät tunnistetuksi tulemista. Verkostoituminen ja olemassa oleva sosiaalinen pääoma helpottaa työllistymistä. Tuttavuudet helpottavat lisäksi saamaan tietoa työmahdollisuuksista. (Sari Näre & Lena Näre 2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 6.1.2023.) Vastaaja A oli ystäväystynyt läheiseksi kaveriksi harjoittelunsa aikana monen työkaverin kanssa. Hän vietti myös työttömyysaikanaan näiden ystävien kanssa paljon aikaa keskustellen paljon muun muassa siitä, miten työyhteisössä on mennyt. Tämä aiheutti vastaaja A:lle ristiriitaisia tuntemuksia ja sai miettimään, että miksi hän ei ole siellä, kun haluaisi olla mukana samassa työyhteisössä. Vastaaja A siis koki, että hän on hyvin lähellä työyhteisöä, vaikka ei virallisesti kuulunutkaan siihen. Vastaajan A kokemus ystävydestä ja läheisyydestä työyhteisöön toi hänelle sekä positiivisia että negatiivisia tuntemuksia. Tuttavuudet työyhteisössä on auttaneet häntä pysymään kartalla työyhteisöstä sekä mahdollisista työpaikoista, mutta samalla tehneet hänelle ikävän olon siitä, miksi ei itse saa kuulua tuohon yhteisöön, kun on siihen jo aiemmin harjoitteluaikana kuulunut.

Anssi Ylirönni, Valintamme ei kohdistunut sinuun kirjassa käsitellään, kuinka yhteiskunnassamme sukupuuret, uskonto, rotu ja kansalaisuus ovat menettämässä asemaansa kunkin identiteetin ainesosina. Näiden sijaan nykypäivänä työn merkitys on identiteettiin vahvistunut. (2019, 105.) Vastaaja B koki, että hänen jo kokema poliisi-identiteetti lähti pois. Tähän B kertoi vaikuttaneen myös vanhan työn vastaanottaminen, josta aiheutui tunne, että ajautuu vielä kauemmas poliisiuudesta sekä poliisin identiteetistä. Tärkeä osa identiteettiä on siis ammatti ja tärkeä osa ammattia on ammatti-identiteetti. Erityisesti poliisin ammatissa ammatti-identiteetti on suuressa osassa, koska tietynlainen poliisin rooli on oltava koko ajan. Koska vastaaja B ei päässyt tekemään puoleen vuoteen poliisin töitä, vaikutuksena työttömyydestä aiheutui se, että B koki poliisi-identiteetin varisevan pois.

Vastaaja B koki työttömyyden aiheuttaneen erilaisia henkisiä vaikutuksia, esimerkkeinä stressi, ahdistus ja epävarmuus tulevasta. Sari Näre & Lena Näre käsittelevät kirjassaan henkisiä vaikutuksia sekä niiden vaikutuksia ihmiseen, jonka mukaan jatkuva pelko ja stressi lamaannuttavat henkisesti sekä

fyysisesti. Itsetunto, osaaminen ja usko hiljalleen murentuvat. Työttömyys aiheuttaa stressitilaa, joka pitkittyessään heikentää terveyttä. (2022, luku Kamppailua arjessa, luettu 6.1.2023.) Kaikkien vastaajien kertoman mukaan stressi varjosti heidän työttömyys ajanjaksoaan. Stressi syntyi epävarmuudesta ja epätietoisuudesta tulevaa kohtaan, jonka vuoksi olisi jopa erikoista, mikäli stressiä haastateltavien kokemassa tilanteessa ei syntyisi.

6.2 Johtopäätökset

Tässä kappaleessa arvioimme, miten tutkimus vastasi tutkimuskysymyksiimme sekä tuomme ilmi päällimmäiset johtopäätökset tutkimuksesta.

Kaikkien haastateltavien vastauksessa tuli ilmi, että heidän kokemuksensa mukaan, heidän valmistuessaan sen hetkinen työllisyystilanne oli heikko. Taustatietona käyttämämme tilastojen mukaan ”huono työllisyystilanne” ei poliisiorganisaatiossa ole kuitenkaan välttämättä todellista. Lisäksi vastaajien halu päästä tietylle paikkakunnalle vaikutti siihen, että töitä ei haettu välttämättä muualta tai ei oltu valmiita ottamaan virkapaikkaa toiselta paikkakunnalta vastaan. Ainoastaan vastaaja C haki töitä kahdelta eri poliisilaitokselta. Kuvion 3 perusteella on valmistuneiden poliisien työllistymistä kuvattu poliisilaitoksittain. Kuvion 3 tarkastelujaksolla (2019-2021) Pohjanmaan poliisilaitos on työllistänyt yhteensä 56 valmistunutta poliisia mukaan lukien haastatellut poliisit. Kaikki haastateltavat olivat kuitenkin työllistyneet Vaasan pääpoliisiasemalle. Paikkakuntaakohtaisia rekrytointeja ei julkisten tilastojen avulla pystytty tutkimukseen selvittämään. Kertomansa mukaan vastaajat A ja B eivät olisi olleet valmiita ottamaan työpaikkaa edes muulta paikkakunnalta vastaan. Voi olla siis mahdollista, että silloinen paikkakuntaakohtainen työn tarjonta ja kysyntä eivät kohdanneet poliisiorganisaatiossa. Uusimmat toteutuneet lisämäärärahat poliisille vuodelle 2023 pyrkivät varmistamaan poliisien määrän tason pitämisen 7500 henkilötyövuodessa. Tämä puolestaan voisi tarkoittaa sitä, että poliisivirkojen puuttumisesta johtuva ”huono työllisyystilanne” työttömyyden syynä ei toteutuisi vuonna 2023 valmistuvien kohdalla, ainakin mikäli valmistuvien poliisien ja avautuvat poliisivirat eri poliisilaitoksissa kohtaavat toisensa.

Kaikkien haastateltavien kokema työttömyysaika oli melko lyhyt, eikä kukaan vastaajista lukeutunut pitkäaikaistyöttömien joukkoon. Poliisiorganisaatiossa pitkäaikaistyöttömyys onkin melko harvinaista. Tämä saattoi vaikuttaa siihen, että haastateltavat eivät olleet vaarassa syrjäytyä työmarkkinoilta tai kokea pitkäaikaisen työttömyyden aiheuttamia muita vakavia negatiivisia vaikutuksia mielenterveyteen. Kaikki vastaajat hakivat töitä aktiivisesti, kunnes työpaikka löytyi. Vaikka vastaajat A ja B olivat kriittisiä haluamansa paikkakunnan suhteen, olisi työttömyyden pitkittyminen saattanut vaikuttaa paikkakuntakriteereihin niitä löyhentäen.

Päätelmämme on, että vastaajien kokema ”huono työllisyystilanne” oli todellista juuri sinä hetkenä, sillä nimenomaisella poliisilaitoksella, jonne he hakivat ja vielä tarkemmin sillä poliisiasemalla, jonne he halusivat. Voi olla siis mahdollista, että jollakin muulla poliisilaitoksella tai paikkakunnalla töitä olisi ollut tarjota, mikäli haastateltavat olisivat sinne hakeneet. Yleisesti ottaen poliisien työllisyystilanne kuitenkin kerätyn datan perusteella on varsin hyvä ja valmistumisen jälkeen esiintyvää työttömyyttä on maltillisesti sekä valmistumisen jälkeinen koettu työttömyysaika jää melko lyhyeksi. Tietoa valmistuneiden poliisien tai ylipäättään poliisien pitkäaikaistyöttömyyden esiintymisestä ei saatavilla olevan tilastoaineiston perusteella pystytty selvittämään eikä informaatiota sen esiintymisestä löytynyt. Tietojen puuttuminen voi kieliä myös siitä, että pitkäaikaistyöttömyyttä ei juurikaan esiinny poliisiksi valmistuneiden keskuudessa. Tämä ei kuitenkaan vähennä sitä kokemusta, mitä valmistuttuaan työttömäksi jäänyt henkilö kokee.

Kaikkien haastateltavien vastauksista tuli ilmi jonkinasteinen turhautuminen työttömyyteen. Seuraavan päätelmän taustana; valmistuvat ja valmistuneet poliisit ovat juuri päässeet kymmenen (10) kulkautta kestäneen työharjoittelun aikana työnmakeun ja ovat intoa täynnä päästä jatkamaan töitään. He kuulevat kurssi- ja luokkakavereiltaan jatkuvasti, että mihin virkoihin heitä on nimitetty tai mistä heille on luvattu virka harjoittelun tai valmistumisen jälkeen. Tällöin työttömyysaika juuri valmistumisen jälkeen voi tuntua musertavalta, verrattuna siihen, mikäli henkilö olisi ollut jo ammatissaan useampia vuosia. Yleisesti poliisin ammattia pidetään usein kutsumusammattina. Tämän vuoksi motivaatio opiskeluun on yleensä poliisiammattikorkeakoulussa korkealla ja koulutuksen keskeyttäminen on melko harvinaista. Juuri valmistuessaan into on mahdollisesti korkeimmillaan päästä työelämään, joten johtopäätelmämme mukaan se on ratkaiseva tekijä siinä, miksi valmistumisen jälkeinen melko lyhytkin työttömyysaika koetaan ahdistavaksi, stressaavaksi ja turhauttavaksi.

Poliisiksi valmistumisen jälkeisellä työttömyydellä ei koettu tutkimuksessa haastatelluiden kohdalla olleen dramaattisia muutoksia ammatilliseen osaamiseen. Huolta aiheutti kuitenkin kahden vastaajan osalta työttömyysaikana tapahtunut siirtyminen sähköisiin esitutkintapöytäkirjoihin. Tämä huoli töihin lopulta päästessä osoittautui turhaksi. Tietojärjestelmien käyttäminen oli yksi esiin noussut teema aiheen ympäriltä. Poliisin käyttämiin tietojärjestelmiin ei voi ymmärrettävästi pitää kosketusta yllä työttömyyden aikana. Lisäksi kaikki vastaajat kokivat, että heihin kohdistuneet odotukset olivat maltilliset töihin päästessä. Kaikki vastaajat kokivat myös, että he pystyivät kysymään kaikista asioista ja saamaan tukea työhön perehtyessä. Tutkimuksessa haastatelluista kellekään ei ollut sellaista kokemusta, että heidän olisi pitänyt osata kaikkea. Johtopäätelmämme mukaan vastaajien kokema työttömyysaika oli sen verran lyhyt, ettei kukaan vastaajista lopulta kokenut dramaattisia muutoksia heidän ammatillisessa osaamisessaan. Tämän vuoksi kaikki haastateltavat vastasivat kokevansa ammatillisen osaamisen heikentymiseen olevan ratkaisevan ajan pidemmäksi kuin heidän kunkin kokema oma työttömyysaika.

Epätietoisuus ja epävarmuus olivat keskeisimpiä vaikutuksia siihen, millaisia henkisiä vaikutuksia poliisiksi valmistumisen jälkeinen työttömyys oli aiheuttanut vastaajille. Kaikki vastaajat olivat kokeneet työttömänä olon lopulta vaikeaksi ja stressaavaksi. Lisäksi kaksi vastaajista koki, että työttömyyden seurauksena normaali päivä- sekä unirytmi katosivat. Haastatteluissa nousi esiin myös poliisin identiteetin katoaminen, huoli talousasioista sekä turhautuminen tilanteeseen. Päätelemme mukaan valmistumisen jälkeinen työttömyys aiheutti siis samankaltaisia vaikutuksia, kuin työttömyys muutoinkin aiheuttaa. Valmistumisen jälkeinen työttömyys on kuitenkin luonteeltaan erilaista, koska valmistunut ei ole joutunut irtisanotuksi tai irtisanoutunut mistään työstä vaan vasta odottaa töihin pääsemistä. Tällöin pettymys työttömäksi jäämisestä ei ole samanlainen tilanne, kuin esimerkiksi irtisanotuksi joutuminen.

Haastateltavien vastaukset siitä, minkä pituinen työttömyysjakso vaikuttaa ammatilliseen osaamiseen olivat kolmen (3) kuukauden – yhden (1) vuoden väliltä. Lisäksi koettiin, että mikäli oli aloittanut tekemään muita töitä työttömyysajalla, vaikutti se myös negatiivisesti poliisin ammatilliseen osaamiseen. Haastateltavien vastauksissa nousi myös ilmi, että mitä pidempään on ollut poliisi, sitä pidempi työttömyysjakso voi olla vaikuttamatta olennaisesti ammatilliseen osaamiseen. Valmistumisen jälkeen tilanne on kriittisempi, kun kokemusta työstä on rajallisesti.

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tässä luvussa arvioimme tutkimuksemme luotettavuutta. Minkälainen on tutkimuksen validiteetti ja mittaako menetelmämme sitä, mitä sen on ajateltu mittaavan? Tärkeimpänä ajatuksena on arvioida sitä, että pystyykö keräämällämme aineistolla tekemään tutkimuksen johtopäätöksiä (Peda.net, Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi, 2).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteereinä voidaan käyttää tutkimuksen siirrettävyyttä, totuudellisuutta ja uskottavuutta. Siirrettävyydellä tarkoitetaan sitä, että onko tutkimuksen tulokset sovellettavissa myös muihin tutkimuskohteisiin. Totuudellisuudella tarkoitetaan sitä, että kuinka hyvin tutkijoiden johtopäätökset pystyvät kuvantamaan tutkimuskohteena olevan ilmiön todellista tilaa. Laadullisen tutkimuksen uskottavuudella tarkoitetaan sitä, että tällaisessa tutkimuksessa tutkijoiden persoonallisuus on aina läsnä, joten tulisi kiinnittää huomiota siihen, että kuinka hyvin tutkijoiden omat ennako-oletukset on otettu huomioon. (Peda.net, Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi, 4-5.)

Haastattelututkimuksemme luotettavuus perustuu tekemäämme tarkkaan suunnitteluun sekä huolelliseen toteutukseen. Haastatteluaineiston luotettavuus riippuu aineiston laadusta (Hirsjärvi & Hurme 2000, luku Haastatteluaineiston luotettavuus, luettu 10.1.2023). Suunnittelussa panostimme hyvään haastattelurunkoon, jonka pohjana käytimme tutkimuskysymyksiä. Haastattelussa jo mainittujen toimintatapojemme avulla pyrittiin mahdollisimman luotettavaan ja laadulliseen tulokseen. Arvioimme

mukaan tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä ja tämän tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää mahdollisissa muissa tutkimuksissa lähteenä. Koska tutkimuksemme kvalitatiivinen osuus perustuu subjektiiviseen ja kokemusperäiseen informaatioon, on tutkimuksessa tuotu ilmi haastattelujen sisältö juuri niin kuin ne on haastatteluissa käyty läpi. Itse opinnäytetyöhön vastaukset ovat tuotu ilmi virallisemmassa kirjoitusasussa, mutta niiden sisältö on täysin sama, kuin haastattelutilanteessa kirjatut vastaukset.

Tämän tutkimuksen totuudellisuutta arvioidessa, tutkimuskohteena olevan ilmiön eli poliisiksi valmistuneiden jälkeisen työttömyyden syistä ja vaikutuksista voidaan pitää todellisina. Johtopäätöksissä tuodaan ilmi, minkälainen kokemus haastatteluun valikoituneilla henkilöillä oli ilmiöstä. Ottaen huomioon kuitenkin aiheen arkaluontoisuuden sekä käytetyn tutkimusmenetelmän, koimme ainoaksi vaihtoehtoiksi pitää haastateltavat anonyymeinä. Tutkimuksen uskottavuutta arvioidessa olemme koko opinnäytetyön prosessin ajan kiinnittäneet huomiota siihen, että meidän omat ennako-oletukset aiheestamme eivät vaikuttaisi tutkimukseen. Eniten asiaan on kiinnitetty huomiota johtopäätöksiä tehdessä, jossa olemme pyrkinneet arvioimaan aiheemme tilannetta haastatteluissa saamiemme vastauksien perusteella sekä teoreettisen viitekehyksen ympäriltä.

8 ITSEARVIOINTI

Tässä luvussa arvioimme, miten onnistuimme opinnäytetyöprosessissa. Teimme opinnäytetyön kahdestaan. Opinnäytetyön tekemisessä parina oli paljon hyviä puolia. Parina työskentely oli meille molemmille mielekäästä ja onnistuimme työnjaossa hyvin. Teimme työtä useasti yhdessä tai välillä Teams-puheluita apuna käyttäen. Työskentelyssä työparista sai tukea, sillä aina pystyi kysymään toiselta mielipidettä sekä pohtimaan yhdessä ratkaisuja eri tilanteisiin. Onnistuimme mielestämme erinomaisesti siinä, että olimme koko ajan molemmat tilanteen tasalla jokaisessa projektin vaiheessa.

Prosessina opinnäytetyön tekeminen oli meille täysin uusi, joten opeteltavaa siihen liittyen oli paljon. Luonnollisesti myös oppimista tapahtui prosessin aikana huimasti. Onnistuimme pysymään melko hyvin suunnitelmassamme. Joitakin pieniä muutoksia alkuperäiseen suunnitelmaan verrattessa tapahtui, mutta se lienee luonnollista pitkässä projektissa. Haasteita meille toi tilastot ja niiden ilmentäminen. Oikean ja tarkoituksen mukaisen datan löytäminen oli suuren työn takana. Tämä osa prosessia oli kuitenkin mielenkiintoinen ja todella palkitsevaa. Lisäksi datan käsittelyyn liittyi grafiikoiden ja taulukoiden tuottaminen, joka vaati opettelua ja oikeita työkaluja. Taulukoiden ja grafiikoiden maailmaan oli myös helppo uppoutua.

Haasteita toi myös tarkoituksenmukaisen teoreettisen tiedon löytäminen. Lopulta onnistuimme kuitenkin löytämään hyödyllistä kirjallisuutta ja tutkittua tietoa aiheen ympäriltä. Oppimista tapahtui huimasti molempien osalta koko opinnäytetyön tekemisprosessin ajan. Koimme, että saavutimme siltä osin

opinnäytetyön tekemisen tarkoituksen: oppia tekemään tutkimus alusta loppuun ja ymmärtää sen tarkoitus sekä merkitys. Opinnäytetyöllemme asettamme tavoitteet täyttyivät. Tavoitteena oli saada erityisesti haastateltavien ääni ja oma henkilökohtainen kokemus aiheesta kuuluviin. Lisäksi peilasimme keräämämme kokemusperäistä informaatiota jo tutkittuun tietoon sekä kirjallisuuslähteisiin. Indikoimme aiheen tilaa myös tilastoista johdetuilla numeraalisesti tuottamillamme grafiikoilla ja taulukoilla. Onnistuimme muodostamaan selvityksen sekä arvion aiheen nykytilasta näiden keinojen avulla kuin myös vastaamaan tutkimuskysymyksiimme.

9 JATKOTUTKIMUS

Koska opinnäytetyömme aiheesta ei ole tehty aiempia tutkimuksia poliisihallinnossa, on tämän aiheen ympärillä paljon mahdollisuuksia lähteä tekemään jatkotutkimuksia. Opinnäytetyöprosessimme aikana meille tuli mieleen muutamia mahdollisia ideoita jatkotutkimuksille. Yksi haastatteluissa esiin noussut teema oli, että kuinka voisi pitää työttömänä ollessaan ammatillisen osaamisen sekä työkykyä yllä poliisina. Jatkoa aiheellemme siis voisi olla opas työttömälle poliisille, jonka tarkoituksena on opastaa, että kuinka pitää oma ammatillinen osaaminen sekä työkyky yllä työttömyyden ajan.

Haastatteluista kävi myös ilmi, että poliisivirkapaikkaa haettiin tietyltä poliisilaitokselta ja toimipisteestä ja se hidasti työllistymistä valmistumisen jälkeen. Tämä seikka antaa viitteen kohtaanto-ongelmasta. Työmarkkinoiden kohtaannolla tarkoitetaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan yhteensopivuutta (Räisänen 2022, 7). Kohtaanto-ongelma tarkoittaa siis työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta. Kohtaanto-ongelma on siis yksinkertaisuudessaan sitä, että työpaikat ja työnhakijat eivät syystä tai toisesta kohta. Lisäksi on yleisesti keskusteluissa tullut esille, että eri alueilla tai niiden eri toimipaikkoihin on vaikeampi saada hakijoita ja virkoja on joissakin toimipaikoissa koko ajan auki, mutta ei niihin hakijoita. Yhtenä jatkotutkimuksen aiheena voisi olla tutkia alueellisten syiden aiheuttamaa kohtaanto-ongelman esiintyvyyttä eri poliisilaitoksissa työttömyyden esiintymisen syynä.

Kohtaanto-ongelmien tutkimisen rinnalla voisi yksi jatkotutkimus selvittää poliisilaitosten ja toimipaikkojen vetovoimatekijöitä. Miksi toiset poliisilaitokset ovat suosittumia kuin toiset ja miten poliisin oma tausta vaikuttaa hakeutumiseen eri poliisilaitosten avoinna oleviin virkoihin ja mitä keinoja on lisätä toimipaikkojen ja poliisilaitosten vetovoimatekijöitä, jotta työttömyyttä ei esiintyisi kohtaanto-ongelmien vuoksi. Tutkitun tiedon perusteella voisi löytyä hyviä uusia seikkoja jo kenties olemassa olevan ”musta tuntuu” -tiedon rinnalle tai jopa kumoamaan mahdolliset arvaukset vetovoimatekijöistä.

Näiden lisäksi mahdollisena jatkotutkimusaiheena selvitys paljonko yhteiskunta menettää resursseja (rahaa) mikäli valmistunut poliisi ei työllisty valmistuttuaan poliisin tehtäviin tietyssä ajassa tai lainkaan, jolloin jälkimmäinen vaihtoehto tarkoittaisi, että valmistunut poliisi siirtyy kokonaan toiselle alalle joko opiskelijaksi tai aiemman ammattinsa mukaiseen työhön. Taustana tälle tutkimusaiheelle tieto

siitä kuinka paljon poliisiammattikorkeakoulutus maksaa yksittäistä valmistunutta poliisia kohden yhteiskunnalle ja itse valmistuneelle, ja mikäli koulutusta ei pääse "maksamaan takaisin", niin investoitua aikaa ja hintaa ei yhteiskunta eikä valmistunut poliisi saa takaisin kuten ideaalitulanteessa olisi mahdollista. Tutkimus on mahdollista tehdä käyttäen kvantitatiivista tutkimusmenetelmää.

Mieleemme tuli myös mahdollinen jatkotutkimusidea siitä, että kuinka voi vaikuttaa omaan työllistymiseensä poliisina. Aihe on monisyinen, sillä poliisiorganisaatioon työllistyminen on monesti hyvin erilainen prosessi kuin työllistyä esimerkiksi yksityiselle sektorille. Jatkotutkimuksessa voitaisiin keskittyä kaikkiin erinäisiin tekijöihin, jotka työllistymiseen voivat vaikuttaa. Tuloksena saadaan sellaista tietoa, joka voi mahdollisesti auttaa tulevia poliiseja työllistymisen suhteen. Tutkimus on mahdollista suorittaa laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen haastattelututkimuksena, jossa haastateltavina voi olla juuri työllistynyt poliisi, työnantaja sekä asiaan perehtynyt henkilö.

Sitten varsin laaja-alainen erityisesti tilastoja hyödyntävä tutkimusaihiokin löytyi tilastoihin paneutumisen sivutuotteena. Työllistymismahdollisuudet eri poliisilaitoksissa ja toimipisteissä seuraavan 10 vuoden aikana. Tutkimus, jossa hyödynnettäisiin data-analytiikkaa. Muuttujina esimerkiksi poliisilaitosten ja toimipaikkojen ikäjakauma ja eläköityminen, muu vaihtuvuus, vetovoimatekijät, alueen väestöennuste erilaisine muuttujineen, rikostilastot. Tällaisen tutkimuksen tuloksilla voisi ennakoida niin kohtaanto-ongelmien syntymistä ja suunnitella toimenpiteitä millä tavoin kohtaanto-ongelmilta vältyttäisiin kuin antaa suuntaviivoja elämäänsä ja uraansa suunnitteleville siitä, mistä löytyvät tulevaisuuden työpaikat poliiseille.

LÄHTEET

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2015: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Luettu 20.12.2022.

Hannila, Päivi & Kyngäs, Päivi 2008: Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia, sosiaali- ja terveystieteiden tiedekunta, Helsinki.

Hirsijärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000: Tutkimushaastattelu. Luettu 10.1.2023.

Jyväskylän yliopisto, Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta 2021: Haastattelut. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/haastattelut>. Luettu 20.12.2022.

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja, Jyväskylä.

Kolehmainen, Seppo, Poliisi 2023: Venäjän sota Ukrainassa muuttaa turvallisuusympäristöä – poliisi on varautunut kaikkiin tilanteisiin. Blogi 24.2.2023. Luettavissa: <https://poliisi.fi/blogi/-/blogs/venajan-sota-ukrainassa-muuttaa-turvallisuusymparistoa-poliisi-on-varautunut-kaikkiin-tilanteisiin>. Luettu 25.2.2023.

Leinonen, Niina 2010: Pro gradu tutkielma työttömyyden kokemuksista "Aikaa olis, rahaa ei". Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta, Itä-Suomen yliopisto.

Marinin hallitusohjelma 2019: Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/turvallinen-oikeusvaltio-suomi>. Luettu 30.1.2023.

Näre, Sari & Näre, Lena 2022: Työttömyys sattuu – arjen kamppailuja työllistämistoimien rattaissa. Luettu 3.1.2023.

Pesonen, Jani 2010: Työttömyyden vaikutus mielenterveyteen. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Piekämäki.

Poliisi 2021: Poliisi toiminta- ja taloussuunnitelmat. Luettavissa: <https://poliisi.fi/toiminta-ja-taloussuunnitelmat>. Luettu 27.1.2023.

Poliisi 2021: Poliisi tulossopimukset 2021. Luettavissa: <https://poliisi.fi/tulossopimukset>. Luettu 28.1.2023.

Poliisi 2021: Poliisin henkilöstötilinpäätös 2021. Luettavissa: <https://poliisi.fi/documents/25235045/27075255/Poliisin-henkilosto%CC%88sto%CC%88tilinpa%CC%88a%CC%88to%CC%88s-2021.pdf/63bc9292-e8bc-565b-c2aa-71354dfe70ca/Poliisin-henkilosto%CC%88sto%CC%88tilinpa%CC%88a%CC%88to%CC%88s-2021.pdf?t=1661339601554>. Luettu 27.1.2023.

Poliisi 2021: Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021. Luettavissa: <https://poliisi.fi/documents/25235045/27075255/Poliisihallituksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-ja-toimintakertomus-2021.pdf/8ea3b546-62ca-d45b-ef4c-96bcb6e80d68/Poliisihallituksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-ja-toimintakertomus-2021.pdf?t=1646041692297>. Luettu 27.1.2023.

Poliisi 2021: Poliisitoiminnan ohjaus ja seuranta. Luettavissa: <https://poliisi.fi/poliisitoiminnan-ohjaus-ja-seuranta>. Luettu 27.1.2023.

Poliisi 2022: Poliisin verkkosivut. Luettavissa: <https://poliisi.fi/avoimet-tyopaikat>. Luettu 20.1.2023.

Poliisiammattikorkeakoulu 2021: Poliisiammattikorkeakoulun toimintakertomus 2021. Luettavissa: <https://poliisi.fi/documents/25235045/27075255/Polamk-toimintakertomus-2021-saavutet-tava.pdf/3b5028c4-177e-5b9a-fc82-87d936670ebb/Polamk-toimintakertomus-2021-saavutet-tava.pdf?t=1669818283256>. Luettu 27.1.2023.

Poliisiammattikorkeakoulu 2022: Poliisiammattikorkeakoulun tuottama tilastotieto valmistuneiden työllistymisestä vuosittain. Luettu 10.1.2023.

Rissanen, Kirsi 2017: Peda.net, Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi. Luettavissa: <https://peda.net/heinavesi/hein%C3%A4veden-lukio/oppiaineet2/terveystieto/te-3-syky-2017/tl>. Luettu 27.1.2023.

Räisänen, Heikki 2022: Työpoliittinen aikakausikirja 4/2022, Työ- ja elinkeinoministeriö. Luettavissa: [TAK Työpoliittinen aikakausikirja 4/2022 \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi/tyopolitiikka/tyopolitiittinen-aikakausikirja-4-2022). Luettu 20.1.2023.

Soininen, Marjaana 1995: Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A: 43, Turku.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Sijoittuminen koulutuksen jälkeen [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-9442. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 19.1.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/sijk>

Tampereen yliopisto: Tietoarkisto, Tilastot tutkimuksessa. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/tilastot/tilastot-tutkimuksessa/>. Luettu 1.2.2023.

Tilastokeskus: Tilastojen ABC, Työmarkkinat. Luettavissa: https://tilastokoulu.stat.fi/verkkokoulu_v2.xql?course_id=tkoulu_tkt&lesson_id=5&subject_id=5&page_type=sisalto. Luettu 20.12.2022.

Tilastokeskus: Työmarkkinatilastot, Pitkäaikaistyöttömyys. Luettavissa: https://tilastokoulu.stat.fi/verkkokoulu_v2.xql?page_type=sisalto&course_id=tkoulu_tmt&lesson_id=5&subject_id=7. Luettu 20.12.2022.

Tutki hallintoa: Luettavissa: <https://www.tutkihallintoa.fi/valtio/henkilostotiedot/>. Luettu 29.1.2023.

Valtioneuvosto 2023: Valtioneuvoston kanslia. Luettavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/38214/stadia-1210852529-2.pdf>. Luettu 30.1.2023.

Valtionvarainministeriö 2023: Valtionvarainministeriön budjettikatsaus, tammikuu 2023 (2023:1). Luettavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164536>. Luettu 31.1.2023.

Ylirönni, Anssi 2019: Valintamme ei kohdistunut sinuun, työttömyyden monet kasvot.

LIITE 1

SAATEKIRJE HAASTATELTAVILLE

Suoritamme poliisin AMK-tutkinnon opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa ja opintoihimme kuuluu opinnäytetyön tekeminen.

Opinnäytetyömme nimi on poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syyt ja vaikutukset. Pääideanamme opinnäytetyössä on siis tutkia poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden syitä ja sen vaikutuksia. Tutkimuksemme tulee antamaan tietoa poliisiksi valmistumisen jälkeisen työttömyyden seurauksista.

Pyydän Teitä haastateltavaksi tutkimukseeni liittyen. Haastateltavan henkilötietoja tai arkaluontoisia tietoja ei käsitellä tutkimuksessa ja haastattelulla saatu aineisto säilytetään tietoturva huomioiden. Aineisto hävitetään opinnäytetyön valmistuttua.

Osallistumalla haastatteluun annat suostumuksen julkaista haastattelulla saatua aineistoa opinnäytetyössä. Vastauksia tullaan käsittelemään anonymisti.

Terveisin

Tero Virkki

tero.virkki@edu.polamk.fi

0442572255

Ilona Ikaheimo

ilona.ikaheimo@edu.polamk.fi

0451127284

LIITE 2

Haastattelukysymykset:

- 1. Kuinka kauan olit työttömänä poliisiksi valmistumisen jälkeen?**
- 2. Minkälaiseksi koit työttömänä olo ajan?**
- 3. Minkälaisia vaikutuksia koet työttömyydellä olevan ammatilliseen osaamiseesi?**
- 4. Minkälaisia henkisiä vaikutuksia koit työttömyyden aiheuttaneen?**
- 5. Miten työttömyydestä aiheutuneet henkiset vaikutukset näyttäytyivät?**
- 6. Minkälaisia syitä koit työttömyydellesi olevan?**
- 7. Miten koitte työt aloittaessanne teihin kohdistuneet odotukset siitä, millä tasolla osaamisenne kyseiseen työhön on?**
- 8. Minkä pituisen työttömyysjakson koet vaikuttavan ammatillisen osaamisen heikentymiseen?**